

Ze sporządzonego przez Skarbnika wykazu udzielonych w 2003 roku dotacji podmiotom nie zaliczonym do sektora finansów publicznych, z kartoteki wydatków (dział 926, rozdział 92605, paragraf 282) oraz sprawozdania Rb-28S za 2003 rok wynikało, że w 2003 roku Gmina udzieliła wymienionym podmiotom dotacji na łączną kwotę 104 300 zł. Wykaz podmiotów, którym udzielono w 2003 roku dotacji stanowi **załącznik nr 99** do protokołu kontroli.

Do kontroli prawidłowości udzielania i rozliczania dotacji wytypowano dotacje udzielone w 2003 roku klubom sportowym: LKS POL-PAR Wilczków, „MAGNAT” KARWIANY oraz SUCHY DWÓR. W zakresie udzielania dotacji stwierdzono brak wniosków wymienionych klubów o udzielenie dotacji wymaganych przez § 2 pkt 1 i 2 uchwały nr XXV/228/2000. W dniu 28 czerwca 2004 roku Ryszard Łoziński pełniący obowiązki Skarbnika Gminy złożył oświadczenie, w którym stwierdził, że kluby składały wnioski o dofinansowanie działalności (dotyczące 2003 roku) w 2002 roku, które jednak po uchwaleniu budżetu w trakcie porządkowania dokumentacji zaginęły (**załącznik nr 100**). W zakresie rozliczenia dotacji nieprawidłowości nie stwierdzono.

Na podstawie sprawozdań Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych za lata 2001-2003, zapisów w ewidencji analitycznej oraz zestawienia sporządzonego przez Skarbnika ustalono, że w okresie od 1 stycznia 2001 roku do 31 grudnia 2003 roku Urząd Gminy zapłacił łącznie 206 875,24 zł odsetek karnych z tytułu nieterminowego regulowania zobowiązań wobec kontrahentów (**załącznik nr 101**), z tego 2 628,82 zł to odsetki zapłacone w 2001 roku, 44 990,82 zł w 2002 roku, a 159 255,60 zł w 2003 roku. Powyższe było niezgodne z przepisem art. 28 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, który stanowi, że wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Z wyjaśnienia złożonego przez Wójta (**załącznik nr 98**) wynikało, że w latach 2002-2004 Gmina znalazła się w bardzo trudnej sytuacji finansowej. Podjęta decyzja o budowie gimnazjum, zaciągnięcie kredytu inwestycyjnego, pogarszające się wpływy z podatków, brak współpracy ze strony Rady Gminy oraz niezrealizowanie zaplanowanych wpływów z opłaty planistycznej spowodowało, że w wymienionym okresie Gmina kilkakrotnie traciła płynność finansową. Odnosząc się do złożonego wyjaśnienia stwierdzić należy, że Urząd powinien w trudnej sytuacji finansowej Gminy prowadzić wszelkie niezbędne działania, m. in. poprzez zawieranie stosownych porozumień (ugody) z kontrahentami, w celu niedopuszczenia do uszczuplania środków publicznych w skutek zapłaty odsetek karnych za nieterminowe regulowanie zobowiązań. Jak ustalono wydatek na zapłatę odsetek karnych z tytułu nieterminowego regulowania zobowiązań ujęto w 2001 roku w § 4300 „Zakup usług pozostałych”, zaś w 2002 i 2003 roku w § 4600 „Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych”, co było niezgodne z klasyfikacją paragrafów wydatków określoną w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z 18 lipca 2000 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów (Dz. U. nr 59, poz. 688 ze zmianami) oraz z klasyfikacją wydatków i środków określoną w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z 25 marca 2003 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów (Dz. U. nr 68, poz. 634 ze zmianami).

Ze sprawozdań zbiorczych Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych za 2002 i 2003 rok wynikało, że w 2002 roku w Gminie zaplanowano na wydatki lub zakupy inwestycyjne 7 043 905 zł, a wydatkowano 4 741 585 zł, co oznaczało realizację planu w 67 %, zaś w 2003 roku zaplanowano na wydatki i zakupy inwestycyjne 904 142 zł, a wydatkowano 560 808 zł, co oznaczało, że plan został zrealizowany w 62 %.

W zakresie stosowania przepisów ustawy z 10 czerwca 1994 roku o zamówieniach publicznych (tekst jednolity z 2002 roku, Dz. U. nr 72, poz. 664 ze zm.) oraz ustawy z 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (tekst jednolity z 2000 roku, Dz. U. nr 106, poz. 1126 ze zm.) skontrolowano następujące zadania:

- wykonanie sieci wodociągowej magistralnej z przyłączami we wsi Zórawina,

- dostawa kotła olejowego oraz modernizacja kotłowni w szkole podstawowej w Wilczkowie,
- wykonanie studni w miejscowości Węgry,
- wykonanie odprowadzenia wód opadowych z budynku gimnazjum gminnego – kanalizacja deszczowa DN 0,6 m PVC, długość 294 m.
- modernizacja drogi gminnej w miejscowości Mnichowice o długości 180 mb, szerokości 4,0 mb,
- wykonanie drogi technologicznej o nawierzchni tłuczniowej w miejscowości Mnichowice o długości 150 m, szer. 5,0 m.

Wykaz podmiotów uczestniczących w wymienionych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego stanowi **załącznik nr 102** do protokołu kontroli. W sprawie zamówień publicznych udzielanych przez Gminę oświadczenie złożył Zbigniew Witek – Wójt (**załącznik nr 103**), w którym stwierdził, że w toku pełnienia funkcji Wójta nie był członkiem żadnej komisji przetargowej i nie uczestniczył w pracach komisji. Podczas I kadencji przewodniczącym komisji przetargowej był Andrzej Suropek – Zastępca Wójta. Członkami komisji byli także członkowie Zarządu. Podczas drugiej kadencji sprawami przetargowymi zajmował się Sylwester Graczyk – Zastępca Wójta. Udział Wójta sprowadzał się do podpisywania umów i zleceń.

Przy realizacji zadania p. n. „wykonanie sieci wodociągowej magistralnej z przyłączami we wsi Żórawina”, realizowanego w trybie przetargu nieograniczonego o wartości szacunkowej zamówienia nie przekraczającej równowartości kwoty 30 000 euro (wartość według kosztorysu inwestorskiego – 17 355,82 zł) kontrolą objęto: kosztorys inwestorski, specyfikację istotnych warunków zamówienia, Zarządzenie nr 5a/2002 z 20 sierpnia 2002 roku w sprawie powołania Komisji przetargowej w Urzędzie Gminy Żórawina, druki: ZP-1, ZP-46, ZP-51, ZP-45, ZP-53, ZP-52, ZP-21, ogłoszenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, pismo Zastępcy Wójta z 18 września 2002 roku, oferty, umowę nr IT/19/2002 (**załącznik nr 104**), dziennik budowy, protokół przekazania placu budowy z 30 września 2002 roku, zlecenie z 4 października 2002 roku, umowę zlecenia na pełnienie nadzoru inwestorskiego z 30 września 2002 roku, pozwolenie nr 270/98 w sprawie pozwolenia na budowę ulic z pełnym uzbrojeniem dla osiedla przy ulicy Wrocławskiej w Żórawinie, pismo z 5 grudnia 2002 roku, protokół końcowego odbioru robót z 11 grudnia 2002 roku, faktury vat nr 29/2002 i 30/2002 z 11 grudnia 2002 roku, notatkę służbową z 12 marca 2003 roku, pismo wykonawcy robót z 13 maja 2003 roku i pismo Zastępcy Wójta z 26 maja 2003 roku.

W wyniku kontroli wymienionych dokumentów stwierdzono, że:

- ogłoszenie o przetargu nieograniczonym nie zawierało informacji o lokalizacji budowy, o pożądanym lub wymaganym terminie realizacji zamówienia publicznego, o kryteriach oceny ofert oraz o kwocie wadium, co było niezgodne z art. 30 pkt 2, 3, 9 i 10 ustawy o zamówieniach publicznych.

- członkiem komisji przetargowej dokonującym oceny, czy wykonawcy spełniają wymagane warunki oraz oceniającym oferty była osoba nie będąca pracownikiem Urzędu, wymieniona w Zarządzeniu nr 5a/2002 pod pozycją nr 2 (**załącznik nr 105**), co było niezgodne z art. 20a ust. 2 ustawy o zamówieniach publicznych, który stanowił, że członkami komisji przetargowej mogą być wyłącznie pracownicy zamawiającego. Inne osoby mogą uczestniczyć w pracach komisji jedynie w charakterze biegłych (rzeczoznawców). W wyjaśnieniu stanowiącym **załącznik nr 106** do protokołu kontroli Wójt stwierdził, że powołana do komisji przetargowej osoba była zatrudniona w Urzędzie Gminy od 11 lutego 2002 roku do 2 lipca 2002 roku, a następnie przeszła do pracy na stanowisko Prezesa Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Żórawinie. W wyjaśnieniu Wójt dodał, że powołując wymienioną osobę do komisji przetargowej kierował się tym, że osoba ta jest z wykształcenia prawnikiem, pełniła funkcję szefa instytucji, która na bieżąco miała eksploatować przedmioty przetargu, w Urzędzie brak było kompetentnych pracowników, zaś sprawami przetargów zajmował się w wymienionym okresie Andrzej Suropek – Zastępca Wójta.

- oferta wykonawcy wymienionego w **załączniku nr 22** do protokołu kontroli pod pozycją nr I.1, złożona według wzoru określonego przez zamawiającego, zawierała błąd w obliczeniu ceny, tj. do kwoty netto w wysokości 112 867,09 zł dodano podatek vat (7 %) i wpisano kwotę brutto w wysokości 117 867,09 zł (**załącznik nr 107** do protokołu kontroli). Tymczasem kwota brutto po dodaniu 7 % stawki podatku vat do kwoty 112 867,09 zł stanowiła, według prawidłowego wyliczenia, kwotę 120 767,78 zł. W myśl art. 27a ust. 1 pkt 5 ustawy o zamówieniach publicznych zamawiający zobowiązany jest odrzucić ofertę, jeżeli oferta zawiera błędy w obliczeniu ceny. Jak ustalono, w kosztorysie ofertowym, stanowiącym załącznik do oferty wymienionej firmy, podano kwotę netto w wysokości 109 867,09 zł i po dodaniu 7 % stawki podatku vat wpisano kwotę 117 557,79 zł (**załącznik nr 108**). Ponieważ oferta wykonawcy zawierała błąd w wyliczeniu ceny zwrócono się do Andrzeja Suropka Zastępcy Wójta z pytaniem dlaczego w trakcie oceny złożonych ofert nie zwrócono się do wykonawcy, w trybie art. 44 ust. 1 ustawy o zamówieniach publicznych, z żądaniem udzielenia przez wykonawcę wyjaśnień dotyczących treści złożonej oferty lub dlaczego nie poprawiono w trybie art. 44 ust. 3 ustawy oczywistej omyłki, niezwłocznie zawiadamiając o tym oferenta? W złożonym wyjaśnieniu (**punkt 1 załącznika nr 109**) Andrzej Suropka - Zastępca Wójta stwierdził, że opisanej sytuacji nikt z komisji przetargowej oraz z oferentów przy publicznym odczytywaniu ofert nie zauważył. Nie wpłynął też z tego powodu protest, stąd brak reakcji. Zaistniała sytuacja nie miała też negatywnego wpływu na wybór najkorzystniejszej oferty – najniższej cenowo oraz technicznie i jakościowo dobrej.

- podpisane przez Andrzeja Suropka – Zastępcę Wójta, pismo w sprawie powiadomienia uczestników postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie sieci wodociągowej magistralnej z przyłączami we wsi Żórawina o wyborze przez komisję przetargową na wykonawcę robót, jako najkorzystniejszej spośród złożonych ofert, oferty firmy wymienionej w **załączniku nr 102** do protokołu kontroli pod pozycją nr I.2 zostało sporządzone 18 września 2002 roku, pomimo że, jak wynikało z protokołu z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, druków ZP-21 oraz listy obecności na posiedzeniu komisji przetargowej wyboru wykonawcy robót dokonano 19 września 2002 roku (**załącznik nr 110** do protokołu kontroli). W punkcie 2 wyjaśnienia stanowiącego **załącznik nr 109** do protokołu kontroli Andrzej Suropka stwierdził, że zmiana daty jest wyłącznie przyczyną błędu w druku - tzw. „chochlik drukarski” oraz, że nie miało to negatywnego wpływu na wynik postępowania.

- sumę punktów uzyskanych od poszczególnych członków komisji przetargowej obliczono w sposób sprzeczny z wzorem wyliczenia sumy punktów określonym przez zamawiającego w specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Wyliczenie sumy punktów na druku ZP-53 w sposób sprzeczny ze siwz nie wpłynęło na wybór wykonawcy robót.

- członkowie komisji przetargowej przyznawali punkty za doświadczenie i przygotowanie fachowe podmiotów ubiegających się o udzielenie zamówienia publicznego (waga 10 %), przy podziale punktów 50 za referencje i 50 za posiadany sprzęt specjalistyczny (**załącznik nr 111**). Powyższe było niezgodne z art. 27d ust. 2 ustawy o zamówieniach publicznych, który stanowił, że kryteria oceny ofert nie mogą dotyczyć właściwości dostawcy lub wykonawcy, a w szczególności jego wiarygodności ekonomicznej, technicznej lub finansowej oraz art. 12a ustawy, który stanowił, że zamówienie publiczne może być udzielone wyłącznie dostawcy lub wykonawcy, który zostały wybrany na zasadach określonych w ustawie. Z wyjaśnienia (**punkt 3 załącznika nr 109**) złożonego przez Andrzeja Suropka – Zastępcę Wójta wynikało, że przyczyną zaistniałej nieprawidłowości były m. in. częste zmiany ustawy o zamówieniach publicznych oraz brak jednolitych tekstów ustawy. W wyjaśnieniu Zastępcy Wójta dodał, że kryterium wiodące, jakim była cena (90%) wskazało najkorzystniejszą ofertę. Punktowanie kryteria „doświadczenie i przygotowanie fachowe” o wadze 10% nie miało wpływu na wynik postępowania.

- zamawiający nie przesłał Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji informacji cenowej z postępowania oraz kopii oferty najkorzystniejszej, co było niezgodne z art. 25 ust. 4 ustawy o zamówieniach publicznych oraz § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 23 marca 1998 roku w sprawie szczegółowego zakresu i

trybu przekazywania informacji cenowych z postępowania o zamówienie publiczne na roboty budowlane oraz kopii oferty najkorzystniejszej (Dz. U. nr 43 poz. 260).

Kontrolą w zakresie prawidłowości wykonania zadania p. n. „Dostawa kotła olejowego oraz modernizacja kotłowni w szkole podstawowej w Wilczkowie”, realizowanego w trybie zapytania o cenę, objęto: zaproszenie do złożenia oferty przetargowej, specyfikację istotnych warunków zamówienia, dokumentację podstawowych czynności, pismo Sylwestra Graczyka – Zastępcy Wójta (sygn. I.dz.UG-IT/52/2003), oferty, umowę nr IT/3/2003 z 30 stycznia 2003 roku (**załącznik nr 112**), protokół odbioru wykonanych robót z 21 lutego 2003 roku, protokół przekazania placu budowy z 3 lutego 2003 roku, pismo wykonawcy robót wymienionego w **załączniku nr 102** do protokołu kontroli pod pozycją nr II.1 z 28 lutego 2003 roku, zgłoszenie remontu kotłowni w Szkole podstawowej w Wilczkowie, potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia z 16 maja 2003 roku, protokół końcowego odbioru robót. W wyniku kontroli wymienionych dokumentów stwierdzono, że:

- zamówienie zostało udzielone w trybie zapytania o cenę (**załącznik nr 113**), co było niezgodne z art. 14 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 68 ust. 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy o zamówieniach publicznych, z których wynikało, że podstawowym trybem udzielenia zamówienia publicznego jest przetarg nieograniczony. Zamawiający może udzielić zamówienia publicznego w innym trybie niż przetarg nieograniczony wyłącznie w okolicznościach określonych w ustawie. Zapytanie o cenę może być stosowane, gdy przedmiotem zamówienia są dostawy rzeczy lub usługi powszechnie dostępne o ustalonych standardach jakościowych a wartość zamówienia nie przekracza równowartości kwoty 130 000 euro. Z punktu 1 wyjaśnienia stanowiącego **załącznik nr 114** do protokołu kontroli, złożonego przez Sylwestra Graczyka – Zastępcę Wójta wynikało, że zamówienie na dostawę kotła olejowego i modernizację kotłowni w szkole podstawowej w Wilczkowie zostało udzielone w trybie zapytania o cenę, gdyż okoliczności towarzyszące realizacji zadania wymagały podjęcia natychmiastowych działań. Dlatego też skorzystano z najszybszej procedury w oparciu o art. 71 ust. 1 pkt 3 ustawy o zamówieniach publicznych. W zadaniu wymiana kotła olejowego wartościowy udział dostawy kotła był największy, a więc powinna być zastosowana procedura taka jak przy dostawie urządzeń. Poza tym dostawa kotła była realizowana w trakcie trwania sezonu grzewczego, a sytuacja była awaryjna. Ponadto zadanie mogło być realizowane tylko w okresie zimowej przerwy wakacyjnej, dlatego też konieczne było zastosowanie procedury, która pozwoliłaby na realizację zadania w okresie ferii zimowych. W wyjaśnieniu Zastępcy Wójta dodał, że zadanie nie opiewało na kwotę wyższą niż równowartość kwoty 30 000 euro, a nie posiadał wiedzy, że z trybu zapytania o cenę wyłączone są roboty budowlane. Odnosząc się do złożonego wyjaśnienia stwierdzić należy, że procedura, którą wymienił Zastępca Wójta, określona w art. 71 ust. 1 pkt 3 ustawy o zamówieniach publicznych dotyczy trybu zamówienia z wolnej ręki.

- dla potrzeb ustalenia wartości szacunkowej zamówienia nie opracowano kosztorysu inwestorskiego, co było niezgodne z przepisami art. 35 ust. 2 i ust 2a ustawy o zamówieniach publicznych, z których wynikało, że zamawiający obowiązany jest w odniesieniu do robót budowlanych posiadać kosztorys inwestorski, który stanowi podstawę do określania wartości szacunkowej zamówienia. W związku z brakiem kosztorysu inwestorskiego zwrócono się do Sylwestra Graczyka z pytaniem, w jaki sposób ustalono wartość szacunkową przedmiotowego zamówienia? W złożonym wyjaśnieniu (**punkt 2 załącznika nr 114** do protokołu kontroli) Zastępca Wójta stwierdził, że wartość szacunkowa na dostawę kotła olejowego oraz modernizację kotłowni ustalono na podstawie ofert przetargowych na modernizację tej kotłowni oraz dostawę ciepła, uzyskanych w przetargach dotyczących tego zakresu, który odbył się 30 września 2002 roku.

- Sylwester Graczyk – Zastępca Wójta nie złożył pisemnych oświadczeń o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy o zamówieniach publicznych, co było niezgodne z przepisem art. 20 ust. 2 ustawy o zamówieniach publicznych. W wyjaśnieniu (**punkt 3 załącznika nr 114** do protokołu kontroli) Zastępca Wójta stwierdził, że nie złożył wymienionych oświadczeń, ponieważ nie posiadał wiedzy o takim

obowiązku. Sylwester Graczyk oświadczył jednocześnie, że w wymienionym przypadku brak było okoliczności, o których mowa w cytowanym artykule.

- Sylwester Graczyk – Zastępca Wójta zgłosił do Starostwa Powiatowego we Wrocławiu w dniu 12 maja 2003 roku remont kotłowni w Szkole Podstawowej w Wilczkowie, pomimo że, jak wynikało z pisma wykonawcy robót z 28 lutego 2003 roku, w momencie dokonania przedmiotowego zgłoszenia roboty określone umową nr IT/3/2003 z 30 stycznia 2003 roku, tj. dostawa kotła olejowego wraz z montażem oraz modernizacja kotłowni w Szkole Podstawowej w Wilczkowie” zostały już wykonane (**załącznik nr 115**). Powyższe było niezgodne z przepisem art. 30 ust. 2 w związku z art. 30 ust. 1 pkt 1 i art. 29 ust. 2 ustawy z 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. nr 106 z 2000 roku, poz. 1126 ze zmianami), z którego wynikało, że zgłoszenia właściwemu organowi wykonania robót budowlanych, które nie wymagają pozwolenia na budowę, należy dokonać przed zamierzonym terminem rozpoczęcia robót budowlanych. Do wykonania robót budowlanych można przystąpić, jeżeli w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia właściwy organ nie wnieśli sprzeciwu. W wyjaśnieniu (**punkt 5 załącznika nr 114**) Sylwester Graczyk stwierdził, że dostawa kotła wraz z montażem stanowiła w omawianym zadaniu zasadniczy zakres i dlatego przyjęto, że przedmiotem zamówienia jest instalowanie urządzeń na obiektach budowlanych, na które nie jest wymagane pozwolenie na budowę, jak również zgłoszenie właściwemu organowi. Niemniej po zakończeniu zadania i przystąpieniu do czynności odbiorowych oraz po powtórnej analizie zakresu prac, a także mając na uwadze to, że jest to budynek użyteczności publicznej Zastępca Wójta uznał, że właściwym będzie zgłoszenie powyższego zadania do Starostwa Powiatowego we Wrocławiu.

- zamawiający nie przesłał Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji informacji cenowej z postępowania oraz kopii oferty najkorzystniejszej, co było niezgodne z art. 25 ust. 4 ustawy o zamówieniach publicznych oraz § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji roku w sprawie szczegółowego zakresu i trybu przekazywania informacji cenowych z postępowania o zamówienie publiczne na roboty budowlane oraz kopii oferty najkorzystniejszej.

W dniu 21 czerwca 2004 roku kontrolujący dokonali, w obecności pracownika wymienionego w **załączniku nr 2** do protokołu kontroli pod pozycją nr 7, oględzin kotłowni w szkole podstawowej w Wilczkowie. Protokół oględzin stanowi **załącznik nr 116** do protokołu kontroli.

Przy realizacji zadania p. n. „wykonanie studni w miejscowości Węgry”, realizowanego w trybie zapytania o cenę, kontrolą objęto: pismo w sprawie przesłania oferty cenowej z 16 grudnia 2002 roku, pismo z 7 stycznia 2003 roku, umowę nr 1/2003 na wykonanie prac wiertniczych (**załącznik nr 117** do protokołu kontroli), dokumentację podstawowych czynności, oferty, projekt prac hydrogeologicznych, umowę zlecenie nr IT/2/2003 na sprawowanie nadzoru inwestorskiego, umowę o dzieło z 20 listopada 2002 roku, zgłoszenie rozpoczęcia robót geologicznych z 17 stycznia 2003 roku, decyzję nr 20/2002 Wojewody Dolnośląskiego w sprawie zatwierdzenia projektu prac hydrogeologicznych na ujęcie wód podziemnych z utworów trzeciorzędowych we wsi Węgry. W wyniku kontroli wymienionych dokumentów stwierdzono, że:

- zamówienie publiczne na wykonanie studni w miejscowości Węgry zostało udzielone w trybie zapytania o cenę (**załącznik nr 118**), co było niezgodne z art. 14 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 68 ust. 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy o zamówieniach publicznych, z których wynikało, że podstawowym trybem udzielenia zamówienia publicznego jest przetarg nieograniczony. Zamawiający może udzielić zamówienia publicznego w innym trybie niż przetarg nieograniczony wyłącznie w okolicznościach określonych w ustawie. Zapytanie o cenę może być stosowane, gdy przedmiotem zamówienia są dostawy rzeczy lub usługi powszechnie dostępne o ustalonych standardach jakościowych a wartość zamówienia nie przekracza równowartości kwoty 130 000 euro. W wyjaśnieniu (**punkt 1 załącznika nr 114** do protokołu kontroli) Sylwester Graczyk stwierdził, że wykonanie studni w miejscowości Węgry wymagało podjęcia działań natychmiastowych, gdyż Gmina przestała spełniać jedno ze swoich podstawowych zadań, tj. zaopatrzenie w wodę mieszkańców miejscowości Węgry,

Bogunów, Brześcia i Marcinkowice. W skutek małej wydajności istniejących studni woda z sieci wodociągowej była dostarczana sporadycznie, istniała konieczność dostarczania wody w butelkach lub beczkownikami. W tej sytuacji skorzystano z procedury, która pozwoliła na najszybsze wyłonienie wykonawcy. W wyjaśnieniu Zastępcy Wójta dodał, że zadanie nie opiewało na kwotę wyższą niż równowartość kwoty 30 000 euro, a nie posiadał wiedzy, że z trybu zapytania o cenę wyłączone są roboty budowlane. Odnosząc się do złożonego wyjaśnienia stwierdzić należy, że ustawa o zamówieniach publicznych nie wymieniała jako jednej z przesłanek zastosowania trybu zapytania o cenę wystąpienie wyjątkowej sytuacji, której zamawiający nie mógł przewidzieć. Przesłanki stosowania wymienionego trybu zostały sformułowane w art. 68 ust. 1 ustawy. Z przepisu tego wynika, że z trybu zapytania o cenę ustawodawca wyłączył roboty budowlane. Stwierdzić ponadto należy, że na gruncie ustawy o zamówieniach publicznych zapytanie o cenę nie było trybem, który pozwalał na najszybsze wyłonienie wykonawcy.

- dla potrzeb ustalenia wartości szacunkowej zamówienia nie opracowano kosztorysu inwestorskiego, co było niezgodne z art. 35 ust. 2 i ust 2a ustawy o zamówieniach publicznych, z których wynikało, że zamawiający obowiązany jest w odniesieniu do robót budowlanych posiadać kosztorys inwestorski, który stanowi podstawę do określania wartości szacunkowej zamówienia. W związku z brakiem kosztorysu inwestorskiego zwrócono się do Sylwestra Graczyka z pytaniem, w jaki sposób ustalono wartość szacunkową przedmiotowego zamówienia? W punkcie 2 wyjaśnienia stanowiącego **załącznik nr 114** do protokołu kontroli Zastępcy Wójta stwierdził, że wartość szacunkowa na wykonanie studni w miejscowości Węgry została określona na podstawie kosztorysu inwestorskiego, który był sporządzony równoległe z projektem prac geologicznych. W odniesieniu do wyjaśnienia stwierdzić należy, że pomimo złożonego przez inspektorów żądania, w Urzędzie nie znaleziono i kontrolującym nie przedłożono kosztorysu inwestorskiego na wykonanie studni.

- Sylwester Graczyk – Zastępca Wójta nie złożył pisemnych oświadczeń o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy o zamówieniach publicznych, co było niezgodne z przepisem art. 20 ust. 2 ustawy o zamówieniach publicznych. W wyjaśnieniu (**punkt 3 załącznika nr 114** do protokołu kontroli) Zastępca Wójta stwierdził, że nie złożył wymienionych oświadczeń, ponieważ nie posiadał wiedzy o takim obowiązku. Sylwester Graczyk oświadczył jednocześnie, że w wymienionym przypadku brak było okoliczności, o których mowa w cytowanym artykule.

- przystępujący do udziału w postępowaniu o zamówienie publiczne podmiot wymieniony w **załączniku nr 102** do protokołu kontroli pod pozycją nr III.2 nie złożył oświadczenia o treści określonej w art. 22 ust. 2 pkt 1-5 ustawy o zamówieniach publicznych. Wykonawca, którego ofertę wybrano w dniu 7 stycznia 2003 roku wymienione oświadczenie złożył natomiast 17 stycznia 2003 roku, a więc po rozstrzygnięciu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i po poinformowaniu uczestników postępowania o wyborze wykonawcy robót (**załącznik nr 119**), co było niezgodne z powołanym przepisem art. 22 ust. 2 ustawy, z którego wynikało, że wymienione oświadczenie dostawcy lub wykonawcy zobowiązani byli składać przystępując do udziału w postępowaniu o zamówienie publiczne. Tymczasem przepis art. 12a ustawy o zamówieniach publicznych stanowił, że zamówienie publiczne może być udzielone wyłącznie dostawcy lub wykonawcy, który został wybrany na zasadach określonych w ustawie, zaś z przepisu art. 19 ust. 1 pkt 8 ustawy wynikało, że z ubiegania się o udzielenie zamówienia publicznego wyklucza się dostawców lub wykonawców, którzy nie złożyli wymaganych oświadczeń lub nie spełnili innych wymagań określonych w ustawie. W wyjaśnieniu (**punkt 4 załącznika nr 114** do protokołu kontroli) Zastępca Wójta stwierdził, że oferta podmiotu wymienionego w załączniku nr 13 do protokołu kontroli pod pozycją nr III.2 nie została odrzucona, gdyż brak powyższego oświadczenia został przeoczony. Było to wynikiem pośpiechu, w jakim inwestycja była realizowana.

- zamawiający nie przesłał Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji informacji cenowej z postępowania oraz kopii oferty najkorzystniejszej, co było niezgodne z art. 25 ust. 4 ustawy o zamówieniach publicznych oraz § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowego zakresu i trybu przekazywania in-

formacji cenowych z postępowania o zamówienie publiczne na roboty budowlane oraz kopii oferty najkorzystniejszej.

- studnię w miejscowości Węgry wykonano bez pozwolenia na budowę oraz bez pozwolenia wodnoprawnego, co było niezgodne odpowiednio z art. 28 ust. 1 ustawy Prawo budowlane, z którego wynika, że roboty budowlane można rozpocząć jedynie na podstawie ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę oraz art. 122 ust. 1 pkt 3 ustawy z 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (Dz. U. nr 115, poz. 1229 ze zmianami), który stanowi, że pozwolenie wodnoprawne jest wymagane na wykonanie urządzeń wodnych. W wyjaśnieniu stanowiącym **załącznik nr 120** Wójt stwierdził, że na temat studni w Węgrach szczegółowych informacji udzielił Sylwester Graczyk – Zastępca Wójta, któremu podlegały sprawy inwestycyjne i techniczne. Wójt dodał, że wszystkie elementy wyjaśnienia Sylwestra Graczyka są mu znane i nie posiada większej wiedzy na ten temat. W punkcie 6 wyjaśnienia stanowiącego **załącznik nr 114** do protokołu kontroli Sylwester Graczyk – Zastępca Wójta stwierdził natomiast, że studnia w miejscowości Węgry była realizowana w oparciu o ustawę Prawo geologiczne i górnicze na podstawie projektu prac geologicznych zatwierdzonego decyzją Wojewody Dolnośląskiego. Sylwester Graczyk stwierdził, że nie posiadał wiedzy, że w tym konkretnym przypadku realizacja powinna nastąpić w oparciu o inne przepisy i, że jest wymagane pozwolenie na budowę. Poza tym uzyskanie pozwolenia na budowę jest uwarunkowane udokumentowaniem prawa do dysponowania terenem, a jedynie pewne zasoby wód podziemnych znajdowały się na terenie AWRiSP. Przejęcie tego gruntu było natomiast uwarunkowane dokonaniem zmiany w mpzp. Wszystkie te czynności wydłużałyby w sposób znaczny termin rozpoczęcia prac, a sytuacja wymagała przystąpienia do robót natychmiast. W wyjaśnieniu Sylwester Graczyk stwierdził ponadto, że studnię wykonano bez pozwolenia wodnoprawnego, ponieważ jej realizacja wymagała natychmiastowego przystąpienia do pracy.

Przy realizacji zadania p. n. „wykonanie odprowadzenia wód opadowych z budynku gimnazjum gminnego – kanalizacja deszczowa DN 0,6 m PVC, długość 294 m” realizowanego w trybie przetargu nieograniczonego o wartości szacunkowej zamówienia powyżej równowartości kwoty 30 000 euro (wartość z kosztorysu inwestorskiego – 238 685,50 zł) kontrolą objęto: kosztorys inwestorski, ogłoszenie o przetargu nieograniczonym (Biuletyn Zamówień Publicznych nr 136 z 8 sierpnia 2002 roku), pismo Starosty Powiatowego we Wrocławiu z 27 czerwca 2002 roku, specyfikację istotnych warunków zamówienia, zarządzenie nr 9 Wójta z 19 września 2002 roku w sprawie powołania Komisji Przetargowej, druki: ZP-1, ZP-21, ZP-41, ZP-51, ZP-45, ZP-46, ZP-52, ZP-53, ZP-150, pismo Wójta z 25 września 2002 roku, druk przekazania Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji informacji cenowej z postępowania, oferty, umowę nr IT/20/2002 z 2 października 2002 roku i aneksy do umowy: nr 1 z 24 października 2002 roku, nr 2 z 30 października 2002 roku, nr 3 z 20 listopada 2002 roku, nr 4 z 15 października 2002 roku oraz nr 5 z 15 kwietnia 2003 roku (**załącznik nr 121**), dziennik budowy, protokół przekazania placu budowy, decyzję nr 155/2002 (pozwolenie wodnoprawne), protokół konieczności nr 1/11/2002, protokół końcowego odbioru robót z 22 lipca 2003 roku, porozumienie z 17 października 2003 roku. W wyniku kontroli wymienionego zadania stwierdzono, że:

- członkiem komisji przetargowej dokonującym oceny, czy wykonawcy spełniają wymagane warunki oraz oceniającym oferty była osoba nie będąca pracownikiem Urzędu wymieniona w zarządzeniu nr 9 Wójta z 19 września 2002 roku pod pozycją nr 2 (**załącznik nr 122**), co było niezgodne z art. 20a ust. 2 ustawy o zamówieniach publicznych, który stanowił, że członkami komisji przetargowej mogą być wyłącznie pracownicy zamawiającego. Inne osoby mogą uczestniczyć w pracach komisji jedynie w charakterze biegłych (rzeczników). Złożone przez Wójta wyjaśnienie w przedmiotowej sprawie stanowi **załącznik nr 106** do protokołu kontroli.

- zamawiający nie wezwał podmiotów uczestniczących w omawianym postępowaniu (z wyjątkiem firmy, która wygrała przetarg) do złożenia oświadczenia, czy pozostają w stosunku zależności lub dominacji w rozumieniu ustawy z 21 sierpnia 1997 roku – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi z innymi uczestnikami postępowania lub zama-

wiającym albo osobami po stronie zamawiającego biorącymi udział w postępowaniu, co było niezgodne z art. 22 ust. 5 ustawy o zamówieniach publicznych. Kserokopia oświadczenia w przedmiotowej sprawie stanowi **załącznik nr 123** do protokołu kontroli. W punkcie 4 wyjaśnienia stanowiącego **załącznik nr 109** do protokołu kontroli Andrzej Suropek – Zastępca Wójta stwierdził, że opisana sytuacja była jednostkowa i była wynikiem pośpiechu, pilnej potrzeby udzielenia zamówienia oraz zbiegiem terminów odbioru i przekazania do eksploatacji innych inwestycji bezpośrednio sąsiadujących.

Przy realizacji zadania p. n. „modernizacja drogi gminnej w miejscowości Mnichowice o długości 180 mb, szerokości 4,0 mb”, realizowanego w trybie zapytania o cenę o wartości szacunkowej zamówienia nie przekraczającej równowartości kwoty 30 000 euro (wartość według kosztorysu inwestorskiego – 78 939,32 zł) kontrolą objęto: kosztorys inwestorski, oferty, umowę nr IT/6/2003 z 24 czerwca 2003 roku (**załącznik nr 124** do protokołu kontroli), specyfikacje istotnych warunków zamówienia, zaproszenia do udziału w postępowaniu z 19 maja 2003 roku i 16 czerwca 2003 roku, pismo Wójta z 30 czerwca 2003 roku, druk ZP-41, pismo Zastępcy Wójta z 17 lipca 2003 roku, protokół końcowego odbioru robót z 1 września 2003 roku. W wyniku kontroli wymienionego zadania stwierdzono, że:

- zamówienie publiczne na realizację omawianego zadania zostało udzielone w trybie zapytania o cenę, co było niezgodne z art. 14 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 68 ust. 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy o zamówieniach publicznych. W punkcie 1 wyjaśnienia stanowiącego **załącznik nr 114** do protokołu kontroli Sylwester Graczyk – Zastępca Wójta stwierdził, że modernizacja drogi gminnej w Mnichowicach wymagała szybkiej realizacji, ponieważ jej stan techniczny nie pozwalał na realizację inwestycji właścicielom przyległych działek budowlanych. Było to powodem licznych próśb o szybką realizację zadania. Przeprowadzenie pełnej procedury przedłużyłoby okres jego realizacji.

- Sylwester Graczyk - Zastępca Wójta nie złożył pisemnych oświadczeń o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy o zamówieniach publicznych, co było niezgodne z przepisem art. 20 ust. 2 ustawy o zamówieniach publicznych. Wyjaśnienie w przedmiotowej sprawie stanowi punkt 3 **załącznika nr 114** do protokołu kontroli).

- zamawiający nie odrzucił oferty podmiotu wymienionego w **załączniku nr 102** do protokołu kontroli pod pozycją nr V.3, pomimo że zamawiający nie przedłożył do oferty wszystkich dokumentów wymaganych w punkcie 3 siwz (referencji oraz wykazu realizowanych podobnych kontraktów). Tymczasem w punkcie 10A siwz postanowiono, że wybrana zostanie oferta spełniająca wymagania określone w punkcie 3 specyfikacji, oferująca najkorzystniejszą cenę za całość robót. Nie odrzucenie przez zamawiającego oferty nie spełniającej wymagań siwz było sprzeczne z art. 27a ust. 1 pkt 1 ustawy o zamówieniach publicznych.

- omawiane zadanie zostało wykonane bez pozwolenia na budowę, co było niezgodne z art. 28 ust. 1 ustawy Prawo budowlane, z którego wynika, że roboty budowlane można rozpocząć jedynie na podstawie ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę. W wyjaśnieniu stanowiącym **załącznik nr 120** do protokołu kontroli Wójt stwierdził, że szczegółowych informacji na temat drogi w Mnichowicach udzielił Sylwester Graczyk – Zastępca Wójta, któremu w tym czasie podlegały sprawy inwestycyjne i techniczne. Wójt stwierdził, że wszystkie elementy wyjaśnienia Sylwestra Graczyka są mu znane i nie posiada większej wiedzy na ten temat. W punkcie 7 wyjaśnienia stanowiącego **załącznik nr 114** do protokołu kontroli Zastępca Wójta stwierdził natomiast, że prace przy drodze gminnej w Mnichowicach były realizowane jako remont istniejącej drogi, w związku z czym na podstawie art. 29 ust. 2 pkt 7 ustawy Prawo budowlane nie wystąpiono o wydanie pozwolenia na budowę. Odnosząc się do złożonego wyjaśnienia stwierdzić należy, iż z przedłożonej dokumentacji wynikało, że droga w Mnichowicach była budowana, a nie remontowana. Ponadto, pomimo że inwestor uznawał, iż droga była remontowana, również nie dopełnił obowiązku wynikającego z ustawy Prawo budowlane i nie zawiadomił o przedmiotowym fakcie organu nadzoru budowlanego.

Przy realizacji zadania p. n. „wykonanie drogi technologicznej o nawierzchni tłuczniowej w miejscowości Mnichowice o długości 150 m, szer. 5,0 m.” kontrolą objęto: koszty-

rys inwestorski i umowę nr IT/4/2003 z 31 stycznia 2003 roku. W wyniku kontroli wymienionego zadania stwierdzono, że:

- zamówienie publiczne na wykonanie przedmiotowego zadania zostało udzielone z pominięciem ustawy o zamówieniach publicznych, pomimo że wartość szacunkowa zamówienia wynikająca z kosztorysu inwestorskiego wynosiła 14 193,75 zł, a więc przekraczała równowartość kwoty 3 000 euro (średni kurs euro na dzień sporządzenia kosztorysu inwestorskiego, tj. na dzień 23 stycznia 2003 roku wynosił 4,2413 zł). Tymczasem z przepisów art. 3 ust. 1 i art. 6 ust. 7 ustawy o zamówieniach publicznych wynikało, że ustawę stosuje się do udzielania zamówień publicznych na dostawy, usługi lub roboty budowlane, a ustawy nie stosuje się do zamówień publicznych, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 3 000 euro. Z przepisu art. 2 ust. 1 pkt 9 ustawy wynikało natomiast, że przez wartość zamówienia należało rozumieć wartość szacunkową zamówienia, ustaloną przez zamawiającego z należytą starannością – bez podatku od towarów i usług (VAT). Kserokopie: umowy nr IT/4/2003, kosztorysu inwestorskiego oraz tabeli średnich kursów walut ogłaszanych przez NBP stanowią **załącznik nr 125** do protokołu kontroli. W punkcie 8 wyjaśnienia stanowiącego **załącznik nr 114** do protokołu kontroli Zastępca Wójta stwierdził, że zamówienie publiczne na wykonanie drogi technologicznej w miejscowości Mnichowice zostało udzielone z pominięciem ustawy o zamówieniach publicznych, gdyż wprowadził kosztorys inwestorski opiewał na kwotę ok. 14 000 zł, co przewyższało równowartość 3 000 euro, ale cena zaoferowana przez wykonawcę wynosiła ok. 9 000 zł, co stanowiło kwotę zdecydowanie niższą niż równowartość 3 000 euro w okresie udzielania zamówienia. W odniesieniu do złożonego wyjaśnienia podkreślić należy, że o wartości zamówienia niezbędnej dla ustalenia procedury i trybu postępowania przy udzieleniu zamówienia decyduje wartość szacunkowa ustalona przed przystąpieniem do realizacji wybranego trybu.

- drogę technologiczną w miejscowości Mnichowice o długości 150 m wykonano bez pozwolenia na budowę, co było niezgodne z art. 28 ust. 1 ustawy Prawo budowlane. Wyjaśnienie Wójta w przedmiotowej sprawie stanowi **załącznik nr 120** do protokołu kontroli. W punkcie 7 wyjaśnienia stanowiącego **załącznik nr 114** do protokołu kontroli Zastępca Wójta stwierdził, że prace przy drodze gminnej w Mnichowicach były realizowane jako remont istniejącej drogi, w związku z czym na podstawie art. 29 ust. 2 pkt 7 ustawy Prawo budowlane nie wystąpiono o wydanie pozwolenia na budowę. Odnosząc się do złożonego wyjaśnienia stwierdzić należy, iż z przedłożonej dokumentacji wynikało, że droga w Mnichowicach była budowana, a nie remontowana.

W dniu 21 czerwca 2004 roku kontrolujący dokonali, w obecności pracownika wymienionego w **załączniku nr 2** do protokołu kontroli pod pozycją nr 7, oględzin drogi w Mnichowicach. Protokół oględzin stanowi **załącznik nr 126** do protokołu kontroli.

W zakresie prawidłowości zaciągania zobowiązań i dokonywania wydatków na wymienione wyżej zadania sprawdzono uchwały budżetowe na 2002 i 2003 rok, zmiany do tych uchwał wprowadzane przez Radę w trakcie roku budżetowego, sprawozdania Rb-28S za 2002 i 2003 rok, zapisy w ewidencji księgowej Urzędu, faktury za wykonane zadania oraz dowody księgowe potwierdzające wydatki na zadania. Stwierdzono, że:

Zbigniew Witek - Wójt umową nr IT/6/2003 zaciągnął w dniu 24 czerwca 2003 roku zobowiązanie tytułem dokonania modernizacji drogi gminnej w miejscowości Mnichowice w wysokości 15 500 zł, pomimo że w dniu podpisania umowy w uchwale budżetowej na 2003 rok nie były zagwarantowane środki na realizację wymienionego zadania (**załącznik nr 127**). Powyższe było niezgodne z art. 60 ust. 2 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym, z którego wynika, że Wójtowi gminy przysługuje wyłączne prawo zaciągania zobowiązań mających pokrycie w ustalonych w uchwale budżetowej kwotach wydatków, w ramach upoważnień udzielonych przez radę gminy. W dniu 31 maja 2004 roku zwrócono się do Wójta z pytaniem dlaczego wymienioną umową zaciągnął zobowiązanie tytułem dokonania modernizacji drogi gminnej w Mnichowicach, pomimo że w dniu podpisania umowy w uchwale budżetowej na 2003 roku nie były zagwarantowane środki na realizację wymienionego zadania (**punkt 1 załącznika nr 120**). Do dnia zakończenia kontroli Wójt nie udzielił odpowiedzi na postawione pytanie.

W przedmiotowej sprawie zwrócono się również do Skarbnika z pytaniem, dlaczego kontrasygnował wymienioną umowę, pomimo że w dniu jej podpisania w uchwale budżetowej na 2003 rok nie były zagwarantowane środki na modernizację drogi w Mnichowicach? W wyjaśnieniu (**załącznik nr 128**) Skarbnik stwierdził, że w podziale klasyfikacji budżetowej, w której zostało zakwalifikowane zadanie znajdowały się środki zaplanowane na inne zadania, które nie zostały w pełni wykorzystane. Ze względu na długi cykl realizacji zadania, środki na wykonanie powyższej umowy zostały wprowadzone do budżetu w trakcie realizacji zadania. Odnosząc się do złożonego wyjaśnienia stwierdzić należy, że Skarbnik Gminy kontrasygnując umowę, która powoduje powstanie zobowiązania pieniężnego potwierdza i daje kierownikowi jednostki informację, że posiada w budżecie środki na pokrycie zaciągniętego zobowiązania. W omawianej sytuacji Skarbnik potwierdził Wójtowi oraz stronie umowy, że ma zagwarantowane w budżecie środki na budowę odcinka drogi w Mnichowicach, pomimo że było to niezgodne ze stanem faktycznym.

W trakcie kontroli prawidłowości zapisów w ewidencji księgowej dotyczących zobowiązań i wydatków na skontrolowane zadania stwierdzono, że sposób ujmowania dowodów źródłowych dotyczących przedmiotowych zadań w urzędzeniach księgowych (brak ewidencji analitycznej do konta 080, brak ewidencji księgowej rozrachunków z kontrahentami, brak powiązań dowodów źródłowych z zapisami w księgach rachunkowych) nie pozwalał na stwierdzenie poprawności dokonanych zapisów w księgach rachunkowych, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych. Powyższe oznaczają, że księgi rachunkowe były niesprawdzalne, co było niezgodne z art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

W zakresie prawidłowości rozliczenia kosztów inwestycji oraz ujmowania w ewidencji księgowej wartości uzyskanych efektów inwestycyjnych stwierdzono, że do 4 czerwca 2004 roku nie rozliczono kosztów i nie wprowadzono do ewidencji środków trwałych (konto 011) uzyskanych efektów inwestycyjnych w postaci studni w miejscowości Węgry (koszt wykonania studni wynikający z umowy nr 1/2003 na wykonanie prac wiertniczych wynosił 85 600 zł) oraz wykonania drogi w miejscowości Mnichowice (koszt wykonania drogi wynikający z umowy nr IT/6/2003 z 24 czerwca 2003 roku wynosił 15 500 zł), pomimo że protokół zdawczo-odbiorczy studni został sporządzony i podpisany 24 lutego 2003 roku, a protokół końcowego odbioru robót przy modernizacji drogi gminnej w miejscowości Mnichowice 1 września 2003 roku (**załącznik nr 129**). Powyższe było niezgodne z art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości, z którego wynika, że księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie i bieżąco. W wyjaśnieniu stanowiącym **załącznik nr 98** do protokołu kontroli Wójt stwierdził, że rozliczenie efektów inwestycyjnych należy do obowiązków Skarbnika i nie wie dlaczego Skarbnik nie rozliczył efektu inwestycyjnego w postaci studni we wsi Węgry i drogi w Mnichowicach. Z wyjaśnienia złożonego przez Skarbnika (**załącznik nr 130**) wynikało, że przyczyną nie wprowadzenia do ewidencji środków trwałych wymienionych inwestycji była zła organizacja pracy Urzędu i nie przekazanie dokumentów OT przez wydział infrastruktury technicznej.

W zakresie prawidłowości stosowania klasyfikacji budżetowej stwierdzono, że wydatek na dostawę kotła olejowego oraz modernizację kotłowni w szkole podstawowej w Wilczkowie w wysokości 60 900 zł oraz na modernizację drogi gminnej w miejscowości Mnichowice w wysokości 15 500 zł został zaklasyfikowany w § 4300 „Zakup usług pozostałych”, co było niezgodne z załącznikiem nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów. Wydatek na modernizację drogi w Mnichowicach został ponadto zaklasyfikowany w § 4300 (rozdział 60016, dział 600), pomimo że jak opisano wyżej Rada Gminy zaplanowała środki na realizację przedmiotowego zadania w § 6050 (rozdział 60016, dział 600).

V. Mienie komunalne

Rada Gminy nie skorzystała z kompetencji przyznanej przez art. 18 ust. 1 pkt 9 lit. A ustawy o samorządzie gminnym i nie określiła zasad nabycia, zbycia i obciążenia nieruchomości.

mości gruntowych oraz ich wydzierżawiania lub najmu na okres dłuższy niż trzy lata. Oznacza to, że Wójt Gminy mógł dokonywać wymienionych czynności wyłącznie za zgodą Rady Gminy.

Zasady zbycia lokali mieszkalnych będących w gminnym zasobie nieruchomości oraz bonifikat przy ich sprzedaży zostały określone w uchwale nr VII/43/99 Rady z 5 marca 1999 roku, zmienionej następnie przez uchwały nr: VIII/53/99 z 26 kwietnia 1999 roku, XIII/85/99 z 21 października 1999 roku, IV/102/99 z 25 listopada 1999 roku oraz VII/64/2003 z 11 czerwca 2003 roku. Regulamin gospodarowania gminnym zasobem mieszkaniowym określał załącznik nr 1 do uchwały nr XXXVI/241/98 z 16 czerwca 1998 roku w sprawie regulaminu gospodarowania gminnym zasobem mieszkaniowym i ustalenia wysokości stawki czynszu najmu.

Z zestawienia sporządzonego przez pracownika wymienionego w **załączniku nr 2** do protokołu kontroli pod pozycją nr 1 wynikało, że w 2003 roku Gmina zbyła w trybie przetargu 10 nieruchomości. Zestawienie nieruchomości sprzedanych w 2003 roku w trybie przetargu stanowi **załącznik nr 131** do protokołu kontroli. Do kontroli wybrano losowo dokumentację związaną ze sprzedażą następujących nieruchomości:

- nieruchomości niezabudowanej położonej w Mnichowicach (działka nr 174/13) sprzedanej podmiotowi wymienionemu w **załączniku nr 131 (tabela nr 1)** pod pozycją nr 6,
- nieruchomości niezabudowanej położonej w Mnichowicach (działka nr 174/14) sprzedanej podmiotowi wymienionemu w **załączniku nr 131 (tabela nr 1)** pod pozycją nr 7,
- nieruchomości niezabudowanej położonej w Mnichowicach (działka nr 174/9) sprzedanej podmiotowi wymienionemu w **załączniku nr 131 (tabela nr 1)** do protokołu kontroli pod pozycją nr 10,
- nieruchomości niezabudowanej położonej w Mnichowicach (działka nr 174/10) sprzedanej podmiotowi wymienionemu w **załączniku nr 131 (tabela nr 1)** do protokołu kontroli pod pozycją nr 9,
- nieruchomości niezabudowanej położonej w Żórawinie (działka nr 392/10) sprzedanej podmiotowi wymienionemu w **załączniku nr 131 (tabela nr 1)** do protokołu kontroli pod pozycją nr 3.
- nieruchomości niezabudowanej położonej w Bogunowie (działka nr 278) sprzedanej podmiotom wymienionym w **załączniku nr 132** do protokołu kontroli.

W trakcie kontroli stwierdzono, że:

- w aktach dotyczących sprzedaży nieruchomości podmiotowi wymienionemu w **załączniku nr 131 (tabela nr 1)** do protokołu kontroli pod pozycją nr 3 brak było potwierdzenia zamieszczenia w prasie lokalnej informacji o wywieszeniu w siedzibie Urzędu wykazu nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży. Obowiązek zamieszczenia w prasie lokalnej przedmiotowej informacji wynika z przepisu art. 35 ust. 1 ustawy z 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomości (tekst jednolity Dz. U. z 2000 roku nr 46, poz. 543 ze zmianami).

- z akt sprawy dotyczącej sprzedaży nieruchomości podmiotowi wymienionemu w **załączniku nr 131 (tabela nr 1)** do protokołu kontroli pod pozycją nr 3 wynikało, że ogłoszenie o przetargu ustnym nieograniczonym na sprzedaż nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów numerem 174/10 zostało zamieszczone w prasie lokalnej 29 stycznia 2003 roku, pomimo że wykaz nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, w którym ta nieruchomość była zamieszczona, na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy był wywieszony w terminie od 2 stycznia do 22 stycznia 2002 roku. Powyższe było niezgodne z przepisem art. 38 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami, z którego wynika, że przedmiotowe ogłoszenie należało wywiesić nie wcześniej niż po upływie 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.

- zawiadomienie o terminie zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów numerem 174/10 zostało doręczone podmiotowi wymienionemu w **załączniku nr 131 (tabela nr 1)** do protokołu kontroli pod pozycją nr 9 - 20 października 2003 roku, pomimo że termin zawarcia umowy został wyznaczony na 23 października 2003 roku. Powyższe było niezgodne z przepisem art. 41 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami,

z którego wynika, że wyznaczony w zawiadomieniu termin nie może być krótszy niż 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia.

Na podstawie akt sprawy dotyczącej sprzedaży nieruchomości niezabudowanej oznaczonej w ewidencji gruntu jako działka nr 278 o powierzchni 0,32 ha położonej w obrębie wsi Bogunów (w miejscowym planie ogólnego zagospodarowania przestrzennego działka przeznaczona była na cele: „12 PE – teren wyrobiska piasku”) podmiotom wymienionym w **załączniku nr 132** do protokołu kontroli stwierdzono, że w dniu 25 listopada 1999 roku Rada Gminy podjęła uchwałę nr XIV/105/99, w której wyraziła zgodę na sprzedaż wymienionej nieruchomości w formie przetargu ustnego nieograniczonego. Wykaz o przeznaczeniu wymienionej nieruchomości do sprzedaży wywieszony był na tablicy ogłoszeń Urzędu w okresie od 3 listopada 1999 roku do 23 listopada 1999 roku, zaś Zarząd ogłosił (brak daty wywieszenia ogłoszenia na tablicy ogłoszeń Urzędu) I przetarg ustny nieograniczony na zbycie omawianej nieruchomości w dniu 14 grudnia 1999 roku. Podanie do publicznej wiadomości przedmiotowego ogłoszenia po upływie 22 dni od wywieszenia wykazu było niezgodne z przepisem art. 38 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Z ogłoszenia o przetargu z 14 grudnia 1999 roku wynikało, że cena wywoławcza omawianej nieruchomości została ustalona w wysokości 7 008 zł, akta sprawy nie zawierały jednak operatu szacunkowego na podstawie którego kwota ta została ustalona. Tymczasem z przepisu art. 67 ust. 1 oraz art. 67 ust. 2 pkt 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami wynika, że cenę nieruchomości ustala się na podstawie jej wartości określonej przez rzeczoznawcę majątkowego, zaś cenę wywoławczą w pierwszym przetargu ustala się w wysokości nie niższej niż wartość nieruchomości. Z wyjaśnienia złożonego przez pracownika wymienionego w **załączniku nr 2** do protokołu kontroli pod pozycją nr 1 wynikało, że (**załącznik nr 133** do protokołu kontroli) opracowany w 1999 roku dla potrzeb wyceny działki nr 278 położonej w obrębie Bogunów operat szacunkowy został zgodnie ze zleceniem nr 30/2000 z 13 października 2000 roku przekazany rzeczoznawcy majątkowemu. Ponieważ Gmina poniosła w 1999 roku koszt opracowania przedmiotowego operatu zwrócono się do Wójta o wyjaśnienie powodów przekazania operatu rzeczoznawcy majątkowemu. W wyjaśnieniu stanowiącym **załącznik nr 134** do protokołu kontroli Wójt stwierdził, że nie przypomina sobie faktu wydawania polecenia oddania operatu szacunkowego działki we wsi Bogunów. Mogło to być spowodowane zastrzeżeniami, co do staranności wykonania operatu. Operat ten nie miał finansowego znaczenia, gdyż wymieniona działka została sprzedana w drodze przetargu nieograniczonego za cenę rynkową.

Z akt omawianej sprawy wynikało, że wyznaczony na 14 stycznia 2000 roku przetarg zakończył się wynikiem negatywnym z powodu braku oferentów. Wynikiem negatywnym zakończył się również wyznaczony na 14 marca 2000 roku II przetarg. Kolejny przetarg na sprzedaż działki nr 278 odbył się 8 grudnia 2000 roku. Cenę wywoławczą nieruchomości w kwocie 3 712 zł ustalono tym razem na podstawie jej wartości określonej przez rzeczoznawcę majątkowego w operacie szacunkowym sporządzonym w październiku 2000 roku. Z protokołu z przetargu wynikało, że kandydatem na nabywcę nieruchomości został podmiot wymieniony w **załączniku nr 132** pod pozycją nr 1, który zaoferował najwyższą cenę tj. kwotę 42 712 zł. W piśmie z 27 grudnia 2000 roku, skierowanym do kandydata na nabywcę nieruchomości, termin sporządzenia umowy notarialnej wyznaczono na 26 stycznia 2001 roku. Jak ustalono na podstawie pisma z 31 stycznia 2001 roku organizator przetargu odstąpił od zawarcia umowy notarialnej z powodu nie stawienia się kandydata na nabywcę w Urzędzie Gminy w celu podpisania umowy (w piśmie jako przyczynę odstąpienia od umowy podano niestawienie się podmiotu w Urzędzie Gminy w dniu 25 stycznia, pomimo że termin zawarcia umowy był wyznaczony na dzień 26 stycznia). W przeprowadzonym w dniu 20 marca 2001 roku kolejnym przetargu na sprzedaż omawianej nieruchomości kandydatem na nabywcę nieruchomości został podmiot wymieniony w protokole z przetargu (**załączniku nr 135**), który zaoferował kwotę 27 712 zł. Pismo powiadamiające kandydata na nabywcę nieruchomości o terminie zawarcia umowy notarialnej zostało przesłane do omawianego podmiotu 24 maja 2001 roku, co było niezgodne z przepisem art. 41 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, z którego wynika, że organizator przetargu jest obowiązany zawiadomić

osobę ustaloną jako nabywca nieruchomości o miejscu i terminie zawarcia umowy sprzedaży najpóźniej w ciągu 21 dni od dnia rozstrzygnięcia przetargu. Na podstawie pisma z 28 września 2001 roku ustalono, że również tym razem osoba wyznaczona na nabywcę działki nr 278 nie stawiała się w wyznaczonym terminie w celu podpisania umowy sprzedaży. Ponowna decyzja o przeprowadzeniu przetargu na sprzedaż omawianej nieruchomości została podjęta przez Zarząd uchwałą nr 305/2001 z 10 października 2001 roku. W § 1 uchwały Zarząd ustalił cenę wywoławczą w wysokości „według wyceny biegłego z października 2001 roku”. Akta sprawy nie zawierały jednak operatu szacunkowego z października 2001 roku, a cena wywoławcza faktycznie przyjęta w przetargu przeprowadzonym w dniu 20 listopada stanowiła kwotę 3 712 zł i odpowiadała wartości nieruchomości ustalonej przez rzeczoznawcę majątkowego w październiku 2000 roku. Z protokołu z przetargu z 20 listopada 2001 roku wynikało, że najwyższą cenę (7 424 zł) za omawianą nieruchomość zaoferował podmiot wymieniony w **załączniku nr 132** pod pozycją nr 6, który w przetargu występował na podstawie upoważnienia osób wymienionych w **załączniku nr 135**. Zarówno osoba uczestnicząca w przetargu, jak i osoby, które upoważniły ją do występowania w ich imieniu w przetargu, zostały ustalone jako kandydaci na nabywców działki nr 278. Osoby wymienione w protokole z przetargu, jako kandydaci na nabywców nieruchomości podpisały w dniu 21 grudnia 2001 roku umowę sprzedaży. Kserokopie: str. 1 i 6 operatu szacunkowego z października 2000 roku, wypisu z ustaleń miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego, protokołów z przetargów: z 14 stycznia 2000 roku, 14 marca 2000 roku, 8 grudnia 2000 roku, 20 marca 2001 roku i 20 listopada 2001 roku, ogłoszenia o przetargu z 14 lutego 2000 roku, wykazu nieruchomości, pism: z 27 grudnia 2000 roku, 31 stycznia 2001 roku, 28 września 2001 roku i 6 grudnia 2001 roku, upoważnienia z 17 listopada 2001 roku, uchwały nr 305/2001 Zarządu Gminy oraz aktu notarialnego (Rep. A numer 9576/2001) stanowią **załącznik nr 135** do protokołu kontroli.

W 2003 roku Gmina zbyła w trybie bezprzetargowym 5 nieruchomości, z czego 3 w trybie art. 37 ust. 2 pkt 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami, a 2 w trybie art. 39 ust. 2 ustawy. Zestawienie sprzedanych w 2003 roku w trybie bezprzetargowym nieruchomości stanowi **załącznik nr 131 (tabela nr 2)** do protokołu kontroli. Do kontroli wylosowano dokumentację związaną ze sprzedażą w trybie bezprzetargowym nieruchomości ujętych w **załączniku nr 131 (tabela nr 2)** do protokołu kontroli pod pozycją nr 4 i 5. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Z zestawień sporządzonych przez pracowników wymienionych w **załączniku nr 2** do protokołu kontroli pod pozycją nr 1 i 5 wynikało, że w 2003 roku Gmina wydierżawiła 5 podmiotom nieruchomości gruntowe oraz 1 podmiotowi oddała w najem lokal użytkowy (**tabele nr 4 i 5 w załączniku nr 131** do protokołu kontroli). Do kontroli wybrano losowo dokumentację związaną z oddaniem w najem lokalu użytkowego oraz z wydierżawieniem nieruchomości ujętych w **załączniku nr 131** do protokołu kontroli pod pozycją 1 (**tabela nr 4**) i nr 2 i 4 (**tabela nr 5**).

Na podstawie akt sprawy dotyczącej wydierżawienia działki gruntu oznaczonej w ewidencji gruntów numerem 34/3 stwierdzono, że w dniu 2 października 2003 roku podmiot wymieniony w **załączniku nr 131 (tabela nr 5)** do protokołu kontroli pod pozycją nr 4 złożył w Urzędzie Gminy wniosek o przyznanie mu dzierżawy wymienionej działki. W piśmie skierowanym w dniu 21 października 2003 roku do podmiotu ubiegającego się o oddanie nieruchomości w dzierżawę Zastępca Wójta poinformował, że omawiana nieruchomość może zostać oddana wnioskodawcy w dzierżawę na zasadach ogólnych, tj. w zamian za opłatę czynszu dzierżawnego w wysokości równowartości ceny 33 kwintali pszenicy. Ustalono, że pomimo pisemnego stanowiska wyrażonego przez Zastępcę Wójta, w dniu 26 listopada 2003 roku Wójt wyraził zgodę na oddanie wnioskodawcy omawianej nieruchomości w dzierżawę w zamian za pilnowanie właściwego stanu nieruchomości. W tym samym dniu Wójt wydał zarządzenie nr 92/IVK/2003 w sprawie oddania nieruchomości w dzierżawę. W § 1 zarządzenia Wójt postanowił podać do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy

ogłoszeń w Urzędzie Gminy wykaz nieruchomości oznaczonej w ewidencji numerem 34/3, przeznaczonej do oddania w dzierżawę. Przedmiotowy wykaz został zatem wywieszony na tablicy ogłoszeń w dniu, w którym Wójt wyraził już zgodę na oddanie omawianej nieruchomości w dzierżawę podmiotowi wymienionemu w **załączniku nr 131 (tabela nr 5)** do protokołu kontroli pod pozycją nr 4. Informacja o wywieszeniu wykazu na tablicy ogłoszeń nie została ponadto podana do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w prasie lokalnej, co było niezgodne z przepisem art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Stwierdzono, że w dniu 29 grudnia 2003 roku Wójt podpisał z wymienionym podmiotem umowę dzierżawy gruntu rolnego o powierzchni 3,3441 ha, w której wydzierżawiający ustalił dzierżawcy czynsz w postaci utrzymania (pilnowania) właściwego stanu nieruchomości w okresie trwania umowy dzierżawy, co oznacza, że wymieniony grunt został oddany w dzierżawę bez ekwiwalentu. W wyjaśnieniu stanowiącym **załącznik nr 134** do protokołu kontroli Wójt stwierdził, że podmiot wymieniony w **załączniku nr 131 (tabela nr 5)** do protokołu kontroli pod pozycją nr 4 był jedynym chętnym do wydzierżawienia wymienionej działki. Na wniosek Rady Sołeckiej Wójt zgodził się na takie zawarcie umowy dzierżawy. Dzierżawca gruntu miał pomóc Radzie Sołeckiej podczas wykonywania boiska sportowego we wsi Żerniki. Z podjętych zobowiązań w stosunku do społeczności wsi wymieniony podmiot wywiązał się. Odnosząc się do złożonego wyjaśnienia stwierdzić należy, że dla interesu oraz gospodarki finansowej Gminy żadnego znaczenia nie ma fakt wywiązywania się przez dzierżawcę z podjętych zobowiązań wobec społeczności wsi. Umową dzierżawy z 29 grudnia 2003 roku omawiany podmiot nie został zobowiązany do pomocy przy wykonywaniu boiska sportowego we wsi Żerniki, a jedynie do utrzymania (pilnowania) właściwego stanu dzierżawionego gruntu. Kserokopie: wniosku o oddanie działki nr 34/3 w dzierżawę, pisma Zastępcy Wójta z 21 października 2003 roku, zarządzenia Wójta nr 92/IVK/2003, wykazu nieruchomości oraz umowy dzierżawy stanowią **załącznik nr 136** do protokołu kontroli.

Na podstawie akt sprawy dotyczącej oddania w najem lokalu użytkowego położonego w Galowicach na działce gruntu nr 91/35 stwierdzono, że Wójt nie dopełnił obowiązku wynikającego z przepisu art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami i nie podał do publicznej wiadomości, poprzez wywieszenie na okres 21 dni w siedzibie Urzędu wykazu wymienionej nieruchomości przeznaczonej do oddania w najem.

W 2003 roku Gmina nabyła 11 nieruchomości (lub części ułamkowych nieruchomości), z czego 10 nieodpłatnie (**tabela nr 7 w załączniku nr 131**). Do kontroli wybrano dokumentację dotyczącą nabycia następujących nieruchomości przyjętych na stan mienia komunalnego:

- nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr 157,
- nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr 158/1,
- nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr 158/2,
- nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr 58/1,

Na podstawie akt sprawy dotyczącej nabycia 5/7 części nie zabudowanej działki nr 58/1 od podmiotu wymienionego w **załączniku nr 131 (tabela nr 7)** do protokołu kontroli pod pozycją nr 3 stwierdzono, że w dniu 20 marca 2003 roku wymieniony podmiot złożył Wójtowi ofertę sprzedaży udziału 5/7 części w działce nr 58/1 położonej we wsi Mnichowice za cenę 6 000 zł z przeznaczeniem na gminną drogę dojazdową do działek budowlanych. W dniu 29 kwietnia 2003 roku Rada Gminy uchwałą nr VI/57/2003 w sprawie nabycia udziału w działce gruntu na cel publiczny wyraziła zgodę na nabycie udziału wynoszącego 5/7 części w omawianej działce gruntu od wymienionego w **załączniku nr 131 (tabela nr 7)** pod pozycją nr 3 podmiotu, w zamian za zaległą opłatę planistyczną w kwocie 5 335,60 zł oraz odsetki za zwłokę w kwocie 739,25 zł. W § 2 uchwały Rada powierzyła wykonanie uchwały Wójtowi Gminy i w dniu 17 czerwca 2003 roku Wójt, podpisując w imieniu Gminy umowę sprzedaży, na podstawie której kupił do zasobów nieruchomości Gminy udział w 5/7 częściach we własności nie zabudowanej działki nr 58/1. Z akt sprawy wynikało zatem że organ stanowiący uchwałą nr VI/57/2003 wyraził zgodę na potrącenie, w myśl ustawy Ordynacja podatkowa, zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę z wzajemnej, bezspornej i

wymagalnej wierzytelności podatnika wobec Gminy. Podmiot wymieniony w **załączniku nr 131 (tabela nr 7)** do protokołu kontroli pod pozycją nr 3 nie składał jednak wniosku o dokonanie potrącenia. Oznacza to, że dokonane potrącenie nastąpiło w myśl art. 64 § 3 w związku z art. 65 § 2 ustawy Ordynacja podatkowa z urzędu. Stwierdzono jednak, że potrącenia z urzędu dokonano bez wydania postanowienia przez organ podatkowy w tej sprawie, co było niezgodne z przepisem art. 64 § 6a w związku z art. 65 § 2 ustawy Ordynacja podatkowa. Ponadto, ponieważ akta sprawy nie zawierały dokumentu, ani pisemnej informacji o sposobie ustalenia wartości 5/7 części działki nr 58/1 w wysokości odpowiadającej kwocie zaległości z tytułu opłaty planistycznej wraz z odsetkami za zwłokę, tj. kwocie 6 074,85 zł, zwrócono się do Wójta z pytaniem o sposób ustalenia wartości omawianej nieruchomości. W wyjaśnieniu stanowiącym **załącznik nr 134** do protokołu kontroli Wójt stwierdził, że podmiot wymieniony w **załączniku nr 131 (tabela nr 7)** do protokołu kontroli pod pozycją nr 3 wielokrotnie zwracał się o rozliczenie przekazanego gruntu na cele komunalne na zasadach kompensacji wzajemnych zobowiązań. Takie załatwienie sprawy było poparte podjętą uchwałą Rady Gminy o przejęciu działki w poczet mienia komunalnego Gminy. Projekt uchwały był pozytywnie zaakceptowany przez Radę i radcę prawnego. W wyjaśnieniu Wójt stwierdził również, że ustalenia wartości omawianej działki gruntu dokonano na drodze porównawczej i w toku wzajemnych negocjacji. Odnosząc się do złożonego wyjaśnienia stwierdzić należy, że z akt sprawy nie wynikało, aby podmiot wymieniony w **załączniku nr 131 (tabela nr 7)** pod pozycją nr 3 kiedykolwiek zwracał się do Wójta o rozliczenie przekazanego gruntu na cele komunalne na zasadach kompensacji wzajemnych zobowiązań. Z akt sprawy wynikało natomiast, że omawiany podmiot złożył Wójtowi ofertę sprzedaży udziału 5/7 części w działce nr 58/1 położonej we wsi Mnichowice za cenę 6 000 zł z przeznaczeniem na gminną drogę dojazdową do działek budowlanych. Stwierdzić ponadto należy, że podjęcie decyzji o dokonaniu potrącenia zaległości podatkowej należy do wyłącznej kompetencji Wójta. Organ podatkowy może natomiast dokonać wymienionej czynności wyłącznie w formie określonej w ustawie Ordynacja podatkowa. Kserokopie: oferty sprzedaży z 20 marca 2003 roku, uchwały nr VI/57/2003 Rady z 29 kwietnia 2003 roku oraz aktu notarialnego (Repertorium A nr 2381/2003) z 17 czerwca 2003 roku stanowią **załącznik nr 137** do protokołu kontroli.

W latach 2001-2003 Gmina planowała dochody z tytułu sprzedaży nieruchomości odpowiednio w wysokości: 1 575 337 zł, 1 069 226 zł oraz 532 327 zł. Faktyczna realizacja dochodów z omawianego tytułu wyniosła natomiast w omawianym okresie odpowiednio: 126 319 zł, 60 471 zł i 307 046 zł. W związku z niską realizacją przez Gminę dochodów z tytułu sprzedaży nieruchomości kształtującą się w latach 2001-2003 na poziomie odpowiednio 8 %, 6 % i 58 % zwrócono się do Skarbnika Gminy o podanie podstaw ujmowania w omawianym okresie w budżetach Gminy wymienionych wyżej kwot, tj. 1 575 337 zł, 1 069 226 zł oraz 532 327 zł oraz o wskazanie przyczyn niskiej realizacji dochodów z omawianego tytułu. W wyjaśnieniu stanowiącym **załącznik nr 138** do protokołu kontroli Skarbnik stwierdził, że kwoty przyjmowane po stronie dochodowej w znacznym stopniu służyły zbilansowaniu budżetów Gminy w poszczególnych latach. W 2001 roku, a następnie ze względu na brak realizacji w 2002 roku większość dochodów Gmina miała uzyskać ze sprzedaży dróg gminnych w obrębie Wojkowic, gdzie miały być realizowane przez inwestorów zewnętrznych duże inwestycje służące do obsługi ruchu na modernizowanej autostradzie. Szacowane wpływy miały wynosić około 900 000 zł, jednak ze względu na brak realizacji inwestycji grunty dróg gminnych nie zostały przeznaczone do sprzedaży. Brak realizacji dochodów w 2003 roku spowodowany był głównie zablokowaniem przez Radę Gminy poprzez nie podjęcie uchwał o sprzedaży działki 200/2 w obrębie Żórawina oraz działek 157, 158/1 i 158/2 w obrębie Bogunowa (park) wprowadzonych kilkakrotnie przez Wójta pod obrady Rady Gminy. Odnosząc się do udzielonej przez Skarbnika informacji dotyczącej dochodów planowanych na 2003 rok stwierdzić należy, że w przypadku nie podjęcia przez Radę Gminy uchwał w sprawie sprzedaży działek nr 200/2, 157, 158/1 i 158/2 należało skorygować plan finansowy na 2003 rok o ujęte wcześniej w budżecie dochody ze sprzedaży omawianych działek. W związku ze złożonymi przez Skarbnika wyjaśnieniami w zakresie planowanych

na 2001 i 2002 rok dochodów ze sprzedaży dróg gminnych w obrębie Wojkowic zwrócono się natomiast do Skarbnika o przedłożenie dokumentów (projektów uchwał, uchwał, operatów szacunkowych, wykazów nieruchomości), które potwierdziłyby realność ujętych w budżetach Gminy na 2001 i 2002 rok po stronie dochodów (§ 077) kwot z tytułu sprzedaży nieruchomości. W złożonym w dniu 26 kwietnia 2004 roku oświadczeniu (**załącznik nr 139** do protokołu kontroli) Skarbnik stwierdził, że dochody z tytułu sprzedaży dróg gminnych w obrębie Krajkowa wprowadzono do planu dochodów na podstawie zapewnień inwestora „Węzła Krajkowskiego”, że w związku z planowanymi inwestycjami tereny dróg będą musiały zostać wykupione. W Urzędzie nie ma dokumentów potwierdzających realność uzyskania tych dochodów.

W latach 2001-2003 Gmina osiągnęła dochody z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości odpowiednio w wysokości: 10 880 zł, 4 977 zł oraz 9 227 zł. Ewidencja analityczna użytkowników wieczystych prowadzona była techniką ręczną na dwóch odrębnych kartotekach, jedna - z podziałem według dłużników, druga - według dowodów wpłat we właściwej podziałce klasyfikacji budżetowej (§ 047). Z ewidencji księgowej oraz sprawozdania Rb-27 S za 2003 rok wynikało, że zaległości wobec Gminy z tytułu użytkowania wieczystego wyniosły, według stanu na 31 grudnia 2003 roku 114 538 zł. W dniu 7 maja 2004 roku Skarbnik Gminy złożył oświadczenie, z którego wynikało, że w celu wyegzekwowania należności z tytułu użytkowania wieczystego wystawiane były upomnienia (**załącznik nr 140** do protokołu kontroli).

W trakcie kontroli urządzeń księgowych stwierdzono, że w kontrolowanym okresie w Urzędzie nie prowadzono ewidencji analitycznej dochodów z tytułu czynszu za najem lokali użytkowych oraz za dzierżawę gruntów, co było niezgodne z art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że konta ksiąg pomocniczych prowadzi się dla rozrachunków z kontrahentami. Ponieważ w kontrolowanym okresie w Urzędzie nie prowadzono kart dochodów z wymienionych tytułów, a w sprawozdaniach Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych Gminy za lata 2001-2003 nie wykazywano w § 075, rozdziale 70005 „Gospodarka gruntami i nieruchomościami” dochodów z wymienionych źródeł, zwrócono się do Wójta oraz Skarbnika o wyjaśnienie, dlaczego nie prowadzono ewidencji analitycznej dochodów z tytułu najmu lokali użytkowych oraz dzierżawy gruntu oraz gdzie ujmowano w urządzeniach księgowych oraz w sprawozdawczości budżetowej uzyskiwane z wymienionych tytułów dochody. Wyjaśnienie Wójta w przedmiotowej sprawie stanowi **załącznik nr 134 i 20** do protokołu kontroli. W punkcie 1 wyjaśnienia stanowiącego **załącznik nr 141** do protokołu kontroli Skarbnik stwierdził natomiast, że wpływy z najmu księgowane były na odpowiednich paragrafach dochodowych. Nie było prowadzonej księgowości analitycznej dla poszczególnych podatników ze względu na brak odpowiedniej ilości pracowników.

Ponieważ ewidencja księgowa ani sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych nie pozwalały na ustalenie zrealizowanych przez Gminę w latach 2001-2003 dochodów z tytułu dzierżawy gruntów (z wyjątkiem dzierżawionych przez obwoły łowieckie) oraz najmu lokali użytkowych zwrócono się do Skarbnika o podanie kwot osiągniętych dochodów z wymienionych tytułów. Ze złożonej w dniu 28 kwietnia 2004 roku informacji (**załącznik nr 142** do protokołu kontroli) wynikało, że w latach 2001-2003 Gmina nie osiągała dochodów z tytułu dzierżawy gruntów, zaś dochody z tytułu czynszu za najem lokali użytkowych wyniosły odpowiednio: w 2001 roku – 9 106,11 zł, w 2002 roku – 6 585,98 zł, w 2003 roku – 5 922,41 zł. Jak wynika ze złożonej informacji uzyskane dochody z tytułu najmu lokali użytkowych ujmowano w sprawozdaniu Rb-27S w § 083 „wpływy z usług”, pomimo że zgodnie z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów dochody z najmu lokali należało klasyfikować w § 075 „Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze. Odnosząc się do złożonej informacji stwierdzić ponadto należy, iż kontrolujący ustalili, że w latach 2001-2003 Gmina zawierała umowy dzierżawy. Należności Gminy z wymienionego tytułu wynosiły łącznie 2 727,74 zł (**załącznik nr 150**). W Urzędzie nie prowadzono jednak

rejestr zawieranych umów, nie dokonywano przypisu należności z wymienionego tytułu oraz nie prowadzono działań windykacyjnych zmierzających do wyegzekwowania należnych Gminie czynszów dzierżawnych.

Do kontroli prawidłowości wpłat czynszów za dzierżawę gruntów oraz najem lokali użytkowych wytypowano rozliczenia z Urzędem dokonywane przez podmioty wymienione w **załączniku nr 143** do protokołu kontroli. Stwierdzono, że:

- podmiot wymieniony w **załączniku nr 143** do protokołu kontroli pod pozycją nr 2, z którym Gmina zawarła w dniu 15 maja 2003 roku umowę najmu lokalu użytkowego nie zapłacił czynszu za miesiące październik, listopad i grudzień 2003 roku. Ponadto najemca czynsz za miesiąc czerwiec wpłacił na rachunek Gminy 9 lipca, za miesiąc lipiec 6 sierpnia, za miesiąc sierpień 13 października, a za miesiąc wrzesień 20 listopada 2003 roku (dowody wpłat stanowią **załącznik nr 144**). Powyższe było niezgodne z postanowieniami § 9 umowy najmu z 15 maja 2003 roku (**załącznik nr 144**), w którym strony postanowiły, że w okresie trwania umowy najemca będzie wnosił na rzecz wynajmującego czynsz w wysokości 244 zł miesięcznie, płatne z góry do 10 każdego miesiąca oraz z przepisem art. 669 § 1 ustawy z 23 kwietnia 1964 roku Kodeks Cywilny (Dz. U. nr 16, poz. 93 ze zmianami). Na podstawie urzędzeń księgowych ustalono, że wynajmujący nie naliczał najemcy odsetek ustawowych za zwłokę w opłacie czynszu w wysokości 15,80 zł (**załącznik nr 145**), co było niezgodne z § 10 umowy najmu. W stosunku do najemcy lokalu nie były prowadzone działania windykacyjne. W punkcie 2 wyjaśnienia stanowiącego **załącznik nr 141** do protokołu kontroli Skarbnik stwierdził, że odsetek za zwłokę nie naliczono ze względu na brak pracowników w wydziale finansowym.

- podmioty wymienione w **załączniku nr 143** do protokołu kontroli pod pozycją nr 4 i 6 nie zapłaciły w terminie do 31 marca 2003 roku czynszu za dzierżawę gruntu w 2002 roku w wysokości równowartości ceny 2 kwintali pszenicy, co było niezgodne z przepisami § 9 pkt 1 umowy nr 2 z 13 marca 2002 roku oraz umowy nr 6012-5/2002 z 27 września 2002 roku, z których wynika, że dzierżawcy są zobowiązani płacić czynsz corocznie z dołu w terminie do 31 marca każdego roku. Nie uiszczanie przez dzierżawców czynszów w umówionym terminie było niezgodne z przepisem art. 669 § 1 w związku z art. 694 ustawy z 23 kwietnia 1964 roku Kodeks Cywilny (Dz. U. nr 16, poz. 93 ze zmianami). Kserokopie umów dzierżawy stanowią **załącznik nr 146** do protokołu kontroli. Urząd nie prowadził działań windykacyjnych, pomimo zalegania przez dzierżawców z zapłatą czynszu za dzierżawę za 2002 rok wynoszącego wraz z odsetkami za zwłokę według stanu na 1 marca 2003 roku łącznie 192,34 zł. W punkcie 3 wyjaśnienia stanowiącego **załącznik nr 141** do protokołu kontroli Skarbnik stwierdził, że omawianym podmiotom nie wystawiano wezwań do zapłaty ze względu na brak pracowników w wydziale finansowym. Wyjaśnienie Wójta w przedmiotowej sprawie stanowi **załącznik nr 134** do protokołu kontroli.

- na podstawie sporządzonego przez Skarbnika zestawienia wpłat dokonywanych przez podmioty wymienione w **załączniku nr 143** do protokołu kontroli pod pozycją nr 5 i 8 oraz na podstawie pism z 1 stycznia 1998 roku i umów najmu zawartych z wymienionymi podmiotami (**załącznik nr 147**) stwierdzono, że najemcy nie zapłacili w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2003 roku czynszu za najem lokali użytkowych w łącznej wysokości odpowiednio – podmiot nr 5 – 7 409,91 zł, a podmiot nr 8 – 1 297,50 zł. W wymienionym okresie najemcom nie naliczono odsetek za zwłokę w zapłacie czynszu w wysokości odpowiednio, podmiotowi wymienionemu w **załączniku nr 143** do protokołu kontroli pod pozycją nr 5 – 3 089,95 zł, a podmiotowi wymienionemu pod pozycją nr 8 – 841,66 zł, pomimo że w § 7 pkt 4 umowy najmu z 1 lipca 1997 roku oraz w § 7 pkt 3 umowy najmu z 15 stycznia 1994 roku postanowiono, że w razie zwłoki w opłatach wynajmujący naliczać będzie odsetki ustawowe. Urząd nie dochodził należnych Gminie środków z omawianego tytułu, pomimo nie płacenia przez wymienionych najemców czynszów za poszczególne miesiące lat 1999-2003. Brak działań windykacyjnych w stosunku do omawianych osób spowodował przedawnienie należnych Gminie środków w łącznej wysokości 7 453,65 zł (według stanu na 31 maja 2003 roku), z czego 4 432,70 zł stanowi przedawnioną kwotę główną, zaś 3 020,55 zł przedawnione odsetki od kwoty głównej. (**załącznik nr 148**). Z punktu 1 wyja-

śnienia złożonego przez Skarbnika (**załącznik nr 149**) wynikało, że przedawnienie należnych Gminie środków w wysokości 7 453,65 zł wynikało ze złej organizacji pracy w Urzędzie oraz braku pracowników.

W związku ze stwierdzonymi przypadkami nie wywiązywania się przez dzierżawców gruntów i najemców lokali użytkowych z obowiązku uiszczania czynszu oraz w związku z brakiem ewidencji analitycznej dłużników z omawianego tytułu zwrócono się do Wójta i Skarbnika o wskazanie, w jaki sposób w Urzędzie prowadzono ewidencję przypisów należności oraz ewidencję zobowiązań z tytułu dzierżawy gruntów i najmów lokali użytkowych oraz w jaki sposób ustalano kwoty zaległości z podanych źródeł na koniec poszczególnych lat dla potrzeb sprawozdawczości budżetowej. W punkcie 4 wyjaśnienia stanowiącego **załącznik nr 141** do protokołu kontroli Skarbnik stwierdził, że dane dotyczące należności oraz zobowiązań wykazywane były na podstawie uzyskanych wpływów oraz danych szacunkowych sporządzanych na podstawie danych z lat ubiegłych. Wyjaśnienie Wójta w przedmiotowej sprawie stanowi **załącznik nr 134 i 20** do protokołu kontroli.

Ze złożonej przez Skarbnika informacji (**załącznik nr 150**) wynikało, że należności Gminy, z tytułu wykupu majątku Gminy (sprzedaży nieruchomości na raty), z tytułu najmu lokali użytkowych oraz z tytułu dzierżawy gruntów wynosiły łącznie: na 31 grudnia 2001 – 32 124,36 zł (27 374,75 zł z tytułu sprzedaży nieruchomości na raty, 364,57 zł z tytułu dzierżawy gruntów oraz 4 385,04 z tytułu najmu lokali użytkowych), na 31 grudnia 2002 – 45 536,04 zł (40 566,22 zł z tytułu wykupu majątku Gminy, 844,28 zł z tytułu dzierżawy gruntów oraz 4 125,54 zł z tytułu najmu lokali użytkowych) i na 31 grudnia 2003 roku – 44 841,45 zł (38 317,01 zł z tytułu wykupu majątku Gminy, 1 518,89 zł z tytułu dzierżawy gruntów i 5 005,55 zł z tytułu najmu lokali użytkowych). W przedłożonej informacji Skarbnik stwierdził, że w związku z awarią komputera i brakiem personelu nie ma możliwości wykazania należności z tytułu opłat czynszowych za lokale komunalne. Odnosząc się do złożonej przez Skarbnika informacji stwierdzić należy, że brak przypisów należności z wymienionych tytułów, nierzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz niewłaściwe stosowanie klasyfikacji budżetowej nie pozwoliły kontrolującemu na weryfikację wykazanych przez Skarbnika kwot w zakresie dotyczącym 2001 i 2002 roku. W odniesieniu do kwot dotyczących 2003 roku stwierdzić należy natomiast, że w sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych Gminy za okres od początku roku do 31 grudnia 2003 roku w paragrafie 077 „Wpływy z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności nieruchomości” (dziale 700 „Gospodarka mieszkaniowa”, rozdziale 70005 „Gospodarka gruntami i nieruchomościami”), w kolumnie 9 „należności pozostałe do zapłaty - ogółem” wykazano kwotę 36 063 zł, podczas, gdy w przedłożonym zestawieniu Skarbnik wykazał należności Gminy z wymienionego tytułu według stanu na 31 grudnia 2003 roku w kwocie 38 317 zł. W tym samym sprawozdaniu (w tym samym dziale) w paragrafie 083 „Wpływy z usług” w kolumnie 9 wykazano kwotę 27 954 zł, która to kwota według oświadczenia Skarbnika (**załącznik nr 151**) stanowiła należności Gminy z tytułu najmu lokali mieszkaniowych. Oznacza to, że w sprawozdaniu Rb-27S za 2003 rok nie wykazano należności Gminy z tytułu najmu lokali użytkowych oraz z tytułu dzierżawy gruntów wynoszących według informacji Skarbnika na dzień 31 grudnia 2003 roku odpowiednio 5 005,55 zł i 1 518,89 zł, co daje łącznie kwotę 6 524,44 zł. Wymieniona kwota nie została wykazana również w sprawozdaniu Rb-N o stanie należności Urzędu Gminy za 2003 rok (**załącznik nr 152**). Powyższe oznacza, że wykazywane kwoty w sprawozdaniu Rb-27S i Rb-N za 2003 rok nie były zgodne ze stanem faktycznym, co było sprzeczne z § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, z którego wynika, że kierownicy jednostek są obowiązani sporządzać sprawozdania rzetelnie. W wyjaśnieniu stanowiącym **załącznik nr 149** do protokołu kontroli Skarbnik stwierdził, że w wymienionych sprawozdaniach nie zostały wykazane należności z tytułu czynszu za dzierżawę gruntów i najem lokalu użytkowych ze względu na brak analityki powyższych należności. Fakt ten wynikał z braku obsady personalnej działu finansowego oraz prowadzeniem księgowości ręcznie bez pomocy komputerów.

Na podstawie akt sprawy dotyczącej sprzedaży dotychczasowym najemcom (podmiotom wymienionym w **załączniku nr 153**) lokali mieszkalnych o numerach 1, 2 i 3 sta-

nowiących odrębną nieruchomość, położonych w budynku przy Alei Niepodległości 3 w Żórawinie wraz z udziałami w częściach wspólnych budynku i w działkach gruntu stwierdzono, że w dniu 3 listopada 1995 roku Janusz Herba i Beata Kawińska, działający w imieniu Zarządu Gminy Żórawina sprzedali dotychczasowym najemcom wymienione nieruchomości, przy czym kwota sprzedaży, po uwzględnieniu 60 % bonifikaty oraz 10 % uiszczonej ceny przed podpisaniem umowy, została rozłożona wszystkim kupującym na 9 rat rocznych płatnych z góry do 31 marca każdego roku, począwszy od 1996 roku wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności rat. W dniu 6 maja 1998 roku (a więc po upływie terminu płatności raty za 1998 rok) podmiot wymieniony w **załączniku nr 153** do protokołu kontroli pod pozycją nr 1 zwrócił się do ówczesnego Wójta Gminy – Janusza Herby o umorzenie raty za 1998 roku z tytułu wykupu nieruchomości położonej przy Alei Niepodległości 3 w Żórawinie w związku z trudną sytuacją finansową. Prośba wnioskodawcy została rozpatrzona pozytywnie i w dniu 21 maja 1998 roku Janusz Herba wydał decyzję nr 2014/1/98, w której orzekł o umorzeniu wymienionemu podmiotowi raty za 1998 rok w kwocie 1 903,75 zł wraz z oprocentowaniem wynoszącym 0,1 % kredytu refinansowego w wysokości 399,80 zł – łącznie 2 303,55 zł. Umorzenie przez Wójta wymienionej kwoty, w sytuacji braku uchwały Rady Gminy upoważniającej Wójta do dokonania przedmiotowego umorzenia - na zasadach określonych przez Radę (informacja w sprawie braku przedmiotowej uchwały stanowi **załącznik nr 154**) było niezgodne z art. 30 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym oraz z obowiązującym od 1 stycznia 1998 roku przepisem art. 17 ust. 3 ustawy z 5 stycznia 1991 roku Prawo budżetowe (tekst jednolity Dz. U. nr 72 z 1993 roku, poz. 344 ze zmianami), z których wynikało, że Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy, a organem uprawnionym do określenia zasad i trybu umarzania wierzytelności jej jednostek organizacyjnych z tytułu należności pieniężnych, do których nie stosuje się przepisów ustawy - Ordynacja podatkowa, udzielania innych ulg w spłaceniu tych należności oraz wskazywania organów do tego uprawnionych jest Rada Gminy. Stwierdzono ponadto, że w wymienionej decyzji nr 2014/1/98 Wójt umorzył ratę za 1998 rok w wysokości 1 903,75 zł, wraz z oprocentowaniem wynoszącym 0,1 % kredytu refinansowego w kwocie 399,80 zł, co oznacza, że w decyzji nie umorzono właścicielowi omawianej nieruchomości odsetek za zwłokę w zapłacie raty wynoszących w dniu wydania decyzji umorzeniowej 107,98 zł (**załącznik nr 155**). Obowiązek zapłaty odsetek za zwłokę wynikał z § 4 umowy sprzedaży z 3 listopada 1995 roku (akt notarialny Repertorium A numer 9668/1995). Odsetek w zapłacie raty za 1998 rok podmiot wymieniony w **załączniku nr 153** do protokołu kontroli pod pozycją nr 1 nie zapłacił do dnia badania przedmiotowej sprawy (26 kwietnia 2004 roku).

W dniu 25 lutego 1999 roku wszyscy właściciele wymienionych wyżej nieruchomości położonych przy Alei Niepodległości 3 w Żórawinie zwrócili się do Wójta Gminy – Zbigniewa Witka o umorzenie raty za 1999 rok - w związku z nie wywiązaniem się przez Zarząd Gminy z zobowiązania określonego w § 6 umowy sprzedaży z 3 listopada 1995 roku (tj. wykwaterowania osoby wymienionej w **załączniku nr 153** do protokołu kontroli pod pozycją nr 4). Wniosek został rozpatrzony pozytywnie i w dniu 15 marca 1999 roku Wójt wydał decyzje nr: 2014/1/99, 2014/2/99 i 2014/3/99, w których umorzył wnioskodawcom raty za 1999 rok wraz z odsetkami z tytułu rozłożenia należności na raty, w wysokościach odpowiednio: podmiotowi wymienionemu w **załączniku nr 153** pod pozycją nr 1 – 1 943,74 zł, podmiotowi nr 2 – 1 941,36 zł, podmiotowi nr 3 – 1 976,53 zł. Na podstawie akt sprawy ustalono, że również w latach 2000, 2001, 2002 i 2003 Wójt wydawał decyzje w sprawie umorzenia podmiotom wymienionym w **załączniku nr 153** do protokołu kontroli rat rocznych wraz z oprocentowaniem wynoszącym 0,1 % kredytu refinansowego z tytułu wykupu nieruchomości położonych przy Alei Niepodległości 3. Wydawanie w przedmiotowej sprawie przez Wójta decyzji umorzeniowych bez upoważnienia Rady Gminy było sprzeczne z przepisem art. 30 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym i art. 34a ustawy o finansach publicznych, z których wynika, że Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy, zaś organem uprawnionym do określenia zasad i trybu umarzania wierzytelności jej jednostek organizacyjnych z tytułu należności pieniężnych, do których nie stosuje się przepisów ustawy - Ordynacja podatkowa, udzielania innych ulg w spłaceniu tych należności oraz wskazywania organów do

tego uprawnionych jest Rada Gminy. Łączna kwota umorzeń z wymienionego tytułu dokonanych w latach 1998-2003 wyniosła 31 471 zł (z tego 2 303,55 zł umorzył Janusz Herba – Wójt Gminy II kadencji, a 29 167,45 zł Zbigniew Witek – Wójt Gminy w III i IV kadencji – do 5 marca 2004 roku). Zestawienie wszystkich decyzji umorzeniowych wydanych w przedmiotowej sprawie w latach 1998-2003 stanowi **załącznik nr 156** do protokołu kontroli. Ustalono, że wszystkie decyzje z lat 1999-2003 dotyczące przedmiotowej sprawy zostały wydane na podstawie art. 104 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz na podstawie nieobowiązującego od 1 stycznia 1999 roku art. 10 ust. 1 ustawy z 10 grudnia 1993 roku o finansowaniu gmin (Dz. U. nr 30, poz. 164 ze zmianami). Kserokopie aktów notarialnych, wniosków o umorzenie rat oraz decyzji umorzeniowych stanowią **załącznik nr 157** do protokołu kontroli. Z wyjaśnienia złożonego przez Wójta (**załącznik nr 134** do protokołu kontroli) wynikało, że sprawa sprzedaży lokali przy Alei Niepodległości 3 w Żórawinie jest tematem, który został zapoczątkowany przed objęciem przez Niego funkcji Wójta. Sposób załatwienia sprawy był wynegocjowany przez Pana Herbę. Ponieważ w czasie pełnienia przez Zbigniewa Witka funkcji Wójta sprawa nie została pozytywnie załatwiona, Zbigniew Witek kontynuował ten sposób załatwienia sprawy, nie mając świadomości, że do tego nie miał stosownych pełnomocnictw. Odnosząc się do złożonego wyjaśnienia stwierdzić należy, że sposób załatwienia omawianej sprawy poprzez umarzanie właścicielom nieruchomości przy Alei Niepodległości 3 rat rocznych nie był wynegocjowany przez Janusza Herbę. Poprzednik Zbigniewa Witka na stanowisku Wójta umorzył ratę roczną jednemu podmiotowi. Powodem umorzenia nie był jednak fakt nie wywiązania się przez Gminę z postanowień umowy z 3 listopada 1995 roku, lecz trudna sytuacja wnioskodawcy. Umarzanie wymienionym podmiotom rat rocznych z tytułu nabycia przez nich nieruchomości przy Alei Niepodległości 3 z powodu nie wywiązania się przez Gminę z obowiązku wykwaterowania podmiotu wymienionego w **załączniku nr 153** pod pozycją nr 4 został natomiast zapoczątkowany w 1999 roku i był kontynuowany w kolejnych latach przez Zbigniewa Witka. Stwierdzić ponadto należy, że umarzanie rat z tytułu nabycia nieruchomości, przy braku stosowanej uchwały Rady Gminy, nie mogło być formą wypłaty omawianym podmiotom odszkodowania. W dniu 30 kwietnia 2004 roku Bogdan Forenc – osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów do pełnienia funkcji organów Gminy Żórawina zawiadomiła Prokuraturę Rejonową Wrocław - Fabryczna o popełnieniu przez Janusza Herbę i Zbigniewa Witka przestępstwa w opisaniej sprawie (**załącznik nr 158**)

Na podstawie umowy nr 6012-11/2002 z 24 grudnia 2002 roku, wniosku z 17 września 2003 roku oraz decyzji nr 2014/8/2003 (**załącznik nr 159** do protokołu kontroli) stwierdzono, że w dniu 29 września 2003 roku Wójt Gminy umorzył podmiotowi wymienionemu w **załączniku nr 143** do protokołu kontroli pod pozycją nr 7 czynsz za dzierżawę działki nr 419/3 obręb Węgry w kwocie 174,44 zł, co było niezgodne z cytowanymi wyżej przepisami art. 30 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym i 34a ustawy o finansach publicznych. Z wyjaśnienia złożonego przez Wójta (**załącznik nr 134**) wynikało, że umarzając czynsz za dzierżawę wymienionej działki nie miał świadomości, że nie posiadał do tego stosownych pełnomocnictw.

W związku ze stwierdzonymi przypadkami umarzania należności pieniężnych, do których nie stosuje się przepisów ustawy - Ordynacja podatkowa zwrócono się do Skarbnika o wskazanie wszystkich udzielonych w latach 2001-2003 ulg w przedmiotowym zakresie. 10 maja 2004 roku Skarbnik złożył wyjaśnienie (**załącznik nr 160**), w którym oświadczył, że według posiadanej wiedzy, w latach 2001-2003 dokonano umorzeń z tytułu wykupu lokali na łączną kwotę 17 441,33 zł oraz umorzono czynsz za dzierżawę gruntu w wysokości 174,44 zł.

Z ewidencji księgowej Urzędu wynikało, że wartość zaewidencjonowanych środków trwałych (konto 011) wynosiła na 1 stycznia 2003 roku 13 130 717,06 zł. Z księgi głównej Urzędu (według stanu na 31 grudnia 2003 roku – do dnia 27 kwietnia 2004 roku księga nie była zamknięta) wynikało, że w 2003 roku zaewidencjonowano po stronie Winien konta 011 zwiększenie wartości środków trwałych o kwotę 5 771 309,40 zł, a po stronie Ma konta 011

zmniejszenie wartości środków trwałych o kwotę 19 706,08 zł. Tymczasem z ewidencji analitycznej środków trwałych wynikało, że w 2003 roku wprowadzono do ewidencji środki trwałe o wartości 5 771 307,40 zł oraz zmniejszono wartość środków trwałych o kwotę 80 698,29 zł. Wystąpienie różnic pomiędzy zapisami w księdze głównej konta 011 i zapisami w ewidencji analitycznej prowadzonej do konta środków trwałych (według stanu na 31 grudnia 2003 roku) było sprzeczne z przepisem art. 16 ust. 1 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że konta ksiąg pomocniczych zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Prowadzi się je w ujęciu systematycznym jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek (zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej. W wyjaśnieniu stanowiącym załącznik nr 161 do protokołu kontroli Skarbnik stwierdził, że występująca różnica pomiędzy ewidencją środków trwałych w księdze głównej konta 011 a ewidencją analityczną na stronie zmniejszeń w wysokości 60 002,21 zł (wartość kotła olejowego) wynika prawdopodobnie z zaginięcia oryginału protokołu przekazania środka stanowiącego podstawę wyksięgowania w księdze głównej, natomiast kopia na podstawie której następują wyksięgowania z ewidencji analitycznej stała się podstawą do wyksięgowania kotła z analityki. W złożonym wyjaśnieniu wskazano na przyczynę różnicy pomiędzy ewidencją syntetyczną a ewidencją analityczną w wysokości 60 002,21 zł. Tymczasem na dzień 31 grudnia 2003 roku różnica pomiędzy wartością zmniejszeń stanu środków trwałych w księdze głównej a wartością zmniejszeń dokonanych w księdze pomocniczej wynosiła 60 992,21 zł. Oznacza to, że nie wyjaśniono różnicy w wysokości 990,11 zł.

Na podstawie ewidencji analitycznej kontrolujący ustalili, że saldo konta 011 wynosiło na dzień 31 grudnia 2003 roku 18 821 326,17 zł.

Do kontroli prawidłowości zapisów na koncie 011 wytypowane dowody księgowe o numerach w dzienniku jednostki: 4108, 9035, 8592, 11086, 11397, 11398, 11399, 11402 i 11403, co stanowiło 17 % dowodów księgowych zaewidencjonowanych w 2003 roku na koncie 011.

Stwierdzono, że pod datą 8 października 2003 roku zaewidencjonowano po stronie Winien konta 011 (księga główna) zwiększenie wartości środków trwałych o kwotę 6 574,85 zł, pomimo że umowa sprzedaży, na podstawie której Gmina nabyła nieruchomość o wymienionej wartości została zawarta 17 czerwca 2003 roku. Pod tą samą datą (17.06.2003 r.) został sporządzony dowód OT – przyjęcie środka trwałego. Ustalono również, że pod datą 31 grudnia 2003 roku zaksięgowano w ewidencji syntetycznej konta 011 (dowodami księgowymi o numerach 11397, 11398, 11398, 11402 i 11403) nabyte przez Gminę: w styczniu 2003 roku - działki gruntu nr 132/4, 132/5 oraz w kwietniu 2003 roku – działki gruntu nr 15/2, 72/5 i 73/1. Powyższe było niezgodne z przepisem art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

Do kontroli prawidłowości dokonywania zapisów w księdze pomocniczej oraz stosowania stawek umorzeniowych wytypowano środki trwałe zaewidencjonowane w księdze inwentarzowej pod numerami: ST/374, ST/395, ST/516, ST/518, ST/519, ST/523, ST/530, ST/426/8, ST/426/9, ST/426/10, ST/539, ST/522, ST/539, ST/353, ST/643, ST/631, ST/169, ST/609, ST/610, ST/611, ST/612, ST/613, ST/12, ST/14, ST/15, ST/186, ST/187, ST/195, ST/279, ST/380, ST/385, ST/392, ST/34, ST/36, ST/84, ST/102, ST/204, ST/753 i ST/858.

Ustalono, że pod numerami ST/34, ST/36, ST/84 i ST/102 zaewidencjonowano, jako odrębne obiekty inwentarzowe ogrodzenia budynków, pomimo że z rozporządzenia Rady Ministrów z 30 grudnia 1999 roku w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (Dz. U. nr 112, poz. 1317) wynika, że samodzielными środkami trwałymi w ramach grupy 1 „Budynki i lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego” są budynki, a w skład budynku, jako pojedynczego obiektu inwentarzowego, wlicza się tzw. "obiekty pomocnicze" obsługujące dany budynek, np. chodniki, dojazdy, podwórka, place, ogrodzenia, studnie, itp.

Na podstawie księgi inwentarzowej ustalono, że w przypadku obiektów inwentarzowych (komputery) o numerach ST/204, ST/753 i ST/858 ewidencja analityczna środków

trwałych nie pozwalała na ustalenie osób lub komórek, którym te środki powierzono, co było niezgodne z pkt II.1.2 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych.

Z księgi głównej Urzędu wynikało, że wartość zaewidencjonowanych pozostałych środków trwałych, które podlegają umorzeniu w pełnej wartości w miesiącu wydania do używania (konto 013) wynosiła na 1 stycznia 2003 roku 111 225,13 zł. Do 31 grudnia 2003 roku po stronie Winien konta 013 ujęto zwiększenie wartości pozostałych środków trwałych o kwotę 3 648,47 zł, a po stronie Ma zmniejszenie wartości środków trwałych o kwotę 910,59 zł. Na podstawie ewidencji analitycznej (6 maja 2004 roku księga główna nie była zamknięta) ustalono, że saldo konta 013 wynosiło na 31 grudnia 2003 roku 113 963,01 zł.

Na podstawie kartoteki wyposażenia ustalono, że ewidencja analityczna pozostałych środków trwałych nie pozwalała na ustalenie osób lub komórek, którym te środki powierzono, co było niezgodne z pkt II.1.2 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych.

Kontrolą w zakresie prawidłowości księgowania objęto wszystkie dowody księgowe zaewidencjonowane w 2003 roku na koncie 013.

Na podstawie dowodu księgowego o numerze 2422 w Dzienniku Urzędu stwierdzono, że dekretacja na dowodzie (Winien 013 Ma 800), potwierdzająca wprowadzenie do ewidencji pozostałych środków trwałych drukarki o wartości 1 355,66 zł była niezgodna z opisem do kont wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych. Ponadto, pomimo wskazania sposobu ujęcia wymienionego dowodu w księgach rachunkowych (Winien 013 Ma 800), operacja gospodarcza w postaci zakupu drukarki została zaksięgowana na kontach Winien 013 Ma 072. Powyższe było niezgodne z art. 20 ust. 2 ustawy o rachunkowości, z którego wynika, że podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe. Z zapisów w ewidencji księgowej oraz z dowodów księgowych nr 2422 i 177-213 w Dzienniku Urzędu wynikało ponadto, że kosztu zakupu drukarki w wysokości 1 355,66 zł nie zaewidencjonowano na koncie 400 „Koszty według rodzaju”, a tym samym nie pomniejszono o wymienioną wartość funduszu jednostki. Powyższe było również sprzeczne z opisem do kont wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych. Ustalono również, że zakupiona w grudniu 2002 roku wymieniona drukarka została zaewidencjonowana po stronie Winien konta 013 pod datą 31 marca 2003 roku. Powyższe było niezgodne z art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

Dowodem księgowym o numerze 2421 zaksięgowano po stronie Winien konta 013 kalkulator o wartości początkowej 52 zł, co było niezgodne z § 1 pkt 2 zarządzenia Wójta z 12 marca 2002 roku w sprawie wprowadzenia zmian w zakładowym planie, który stanowi, że do ewidencji pozostałych środków trwałych wprowadza się i umarza jednorazowo przedmioty o wartości jednostkowej ponad 500 zł do 3 500 zł.

Stwierdzono, że dekretacja na dowodzie księgowym o numerze 2752 (Winien 800 Ma 013), potwierdzającym likwidację środka trwałego była niezgodna z opisem do kont wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych. Ponadto dowód księgowy został ujęty w księgach rachunkowych w sposób odmienny niż wskazany na dekrete. Powyższe było niezgodne z art. 20 ust. 2 ustawy o rachunkowości, z którego wynika, że podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe.

Z księgi głównej konta 020 „Wartości niematerialne i prawne” wynikało, że wartość zaewidencjonowanych wartości niematerialnych i prawnych wynosiła na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych w 2003 roku 43 607,42 zł. Na podstawie zapisów w ewidencji syntetycznej stwierdzono, że w 2003 roku ujęto po stronie Winien konta 020 wartości niematerialne i prawne w łącznej kwocie 14 047,70 zł, co oznacza, że saldo końcowe konta wyniosło na dzień 31 grudnia 2003 roku 57 655,12 zł (w dniu 10 maja 2004 roku księga główna nie była zamknięta).

Na podstawie zapisów w ewidencji analitycznej do konta 020 stwierdzono, że zaewidencjonowane wartości niematerialne (programy komputerowe), o wartości zarówno poniżej, jak i powyżej 3 500 zł umarzano według stawki umorzeniowej 4,2 % rocznie, co było niezgodne z § 5 ust. 3 pkt 6 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych, z którego wynika, że wartości niematerialne i prawne, o wartości nieprzekraczającej wielkości ustalonej w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych, dla których odpisy amortyzacyjne są uznawane za koszt uzyskania przychodu w 100 % ich wartości w momencie oddania do używania umarza się jednorazowo, przez spisanie w koszty w miesiącu przyjęcia do używania oraz z § 1 pkt 4 zarządzenia Wójta w sprawie wprowadzenia zmian w zakładowym planie kont, który stanowi, że wartości niematerialne i prawne o wartości jednostkowej od 500 zł do 3 500 zł odpisuje się jednorazowo w pełnej ich wartości w koszty, natomiast o wartości wyższej są amortyzowane według zasad i stawek podatkowych. W przypadku oprogramowania komputerowego okres amortyzacji (umorzenia) ustala się w ciągu 2 lat.

Do kontroli prawidłowości księgowania wytypowano dowody księgowe w dzienniku Urzędu o numerach: 589, 590, 4109, 4110, 5712 i 5716, co stanowiło 46 % dowodów księgowych zaewidencjonowanych na koncie 020 w 2003 roku.

Dowodami księgowymi o numerach (w dzienniku Urzędu) 589 i 590 ujęto na koncie 020 środki trwałe (drukarkę i komputer), co było niezgodne z opisem do kont wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych, z którego wynika, że środki trwałe należy księgować, w zależności od wartości oraz przewidywanego okresu użyteczności, na kontach 011 lub 013.

Dowodami księgowymi o numerach w dzienniku Urzędu 4109, 4110, 5712 i 5716 zaksięgowano po stronie Winien konta 020 programy komputerowe zwiększając równocześnie wartość funduszu o kwotę odpowiednio 1 792,80 zł, 1 171,20 zł, 439,20 zł i 585,60 zł (strona Ma konta 800 „Fundusz jednostki”), co było sprzeczne z opisem do kont wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych, z którego wynika, że o koszty zakupu wartości niematerialnych i prawnych o wartości poniżej 3 500 zł należy fundusz jednostki pomniejszać.

Jak wynikało z ewidencji syntetycznej prowadzonej do konta 035 „długoterminowe aktywa finansowe” wartość finansowego majątku trwałego Gminy wynosiła na koniec 2003 roku 31 002 zł (Saldo Wn). Od kontroli kompleksowej przeprowadzonej przez Regionalną Izbę Obrachunkową w 2000 roku nie dokonywano zmian w wartości długoterminowych aktywów finansowych.

W Urzędzie nie prowadzono ewidencji analitycznej do konta 035, co zostało opisane w rozdziale III protokołu „Gospodarka pieniężna i rozrachunki”.

Zarządzeniem nr 11/2000 z 31 sierpnia 2000 roku w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji okresowej w Urzędzie Gminy Żórawina Wójt zarządził przeprowadzenie spisu składników majątkowych w Urzędzie Gminy Żórawina. Do przeprowadzenia inwentaryzacji

zobowiązana została Komisja Inwentaryzacyjna powołana zarządzeniem Wójta nr 10/2000 z 31 sierpnia 2000 roku (**załącznik nr 162**).

Na podstawie przedłożonych przez Skarbnika dokumentów z przeprowadzonej inwentaryzacji ustalono, że komisja inwentaryzacyjna dokonała okresowego spisu z natury w okresie od 14 do 21 grudnia 2000 roku. W dniu 1 sierpnia 2001 roku Wójt zaakceptował protokół różnic inwentaryzacyjnych wyposażenia i środków trwałych (na protokole nie umieszczono daty), w którym komisja wnioskowała o wybrakowanie lub zdjęcie ze stanu księgowego brakujących środków trwałych o łącznej wartości 57 373,80 zł. 21 stycznia 2003 roku sporządzono w formie wydruku komputerowego ponownie protokoły: spisu inwentaryzacyjnego wyposażenia oraz spisu inwentaryzacyjnego środków trwałych, a także protokoły: różnic inwentaryzacyjnych środków trwałych i różnic inwentaryzacyjnych wyposażenia. Z protokołów różnic inwentaryzacyjnych wynikało, że wartość ujawnionych w trakcie inwentaryzacji przeprowadzonej w 2000 roku niedoborów w środkach trwałych i wyposażeniu wyniosła 81 418,91 zł. Ze sporządzonych 21 stycznia 2003 protokołów różnic inwentaryzacyjnych wynikało, że komisja wnioskowała o zdjęcie ze stanu księgowego konwektora, kosiarki spalinowej, piecyka, tablicy ogłoszeniowej, zestawu do akt osobowych, laminatora, komputera oraz motopompy M8/8-1, pomimo że w protokole zatwierdzonym przez Wójta 1 sierpnia 2001 roku komisja nie stwierdzała niedoboru wymienionych środków trwałych. Ustalono również, że w protokole z 21 stycznia 2003 roku komisja nie wnioskowała o zdjęcie z ewidencji księgowej środków trwałych motopompy o wartości 1 481,82 zł, pomimo że w protokole z 2001 roku komisja stwierdziła brak wymienionej motopompy i proponowała zdjęcie jej ze stanu księgowego. Kserokopie protokołów z różnic inwentaryzacyjnych z 2001 i 2003 roku stanowią **załącznik nr 163** do protokołu kontroli. W wyjaśnieniu (**punkt 1 i 2 załącznika nr 164**) Sekretarz Gminy – Przewodnicząca Komisji Inwentaryzacyjnej stwierdziła, że konieczność sporządzenia protokołu w 2003 roku wynikała z faktu zaginięcia oryginału protokołu z 2001 roku, zaś różnice wynikały z nieprecyzyjnych zapisów. Podstawą do rozliczenia różnic inwentaryzacyjnych był natomiast protokół z 2001 roku. Na sporządzonym odręcznie wyjaśnieniu Sekretarz nie złożyła podpisu.

Na podstawie dokumentacji z przeprowadzonej w 2000 roku inwentaryzacji ustalono, że nie zostały wyjaśnione różnice między stanem rzeczywistym a stanem wykazany w księgach rachunkowych. W punkcie 3 wyjaśnienia stanowiącego **załącznik nr 164** do protokołu kontroli Regina Kaczmarek - Sekretarz stwierdziła, że „w kadencji 1992-1998 została przeprowadzona inwentaryzacja, lecz nie rozliczona. Osoby odpowiedzialne za jej rozliczenie nie dokonały tego prawdopodobnie z powodu bałaganu w dokumentach. Wszystkie braki środków trwałych dotyczyły okresu przed 1999 rokiem, czyli przed objęciem stanowiska Sekretarza przeze mnie. Komisja nie była w stanie ustalić osób odpowiedzialnych za braki z powodu braku dokumentów z tego okresu”. Złożone wyjaśnienie nie znalazło należytego uzasadnienia w świetle ustalonych faktów. Z przedłożonych kontrolującym dokumentów wynikało bowiem, że braki w środkach trwałych nie dotyczyły wyłącznie okresu przed 1999 rokiem. W protokole różnic inwentaryzacyjnych wyposażenia i środków trwałych z 2001 roku komisja inwentaryzacyjna stwierdzała m. in. brak 3 szaf biurowych B-26. W protokole zapisano: „nie były wystawiane dokumenty na osobę materialnie odpowiedzialną, w związku z tym nie można ustalić kto jest osobą odpowiedzialną za niedobór. Prawdopodobnie szafy zostały przekazane przez poprzednie kierownictwo bez wystawienia dokumentów. Komisja proponuje zdjąć je ze stanu księgowego”. Tymczasem w piśmie z 1 lutego 2000 roku to Sekretarz Gminy, powołana w późniejszym okresie na przewodniczącą komisji inwentaryzacyjnej, wyraziła zgodę na nieodpłatne przekazanie 4 szt. wymienionych wyżej szaf biurowych. Ponadto w złożonym oświadczeniu Kierownik Przedszkola nr 1 w ZSP w Żórawinie stwierdziła, że 6 sztuk szaf biurowych załatwiała z Regimą Kaczmarek – Sekretarz Gminy. Kierownik oświadczyła, że cztery szafy otrzymała bezpośrednio po otrzymaniu pisma informującego z 1 lutego 2001 roku, pozostałe szafy w terminie późniejszym w wyniku umowy ustnej. Kserokopia pisma z 1 lutego 2000 roku, oświadczenia Kierownik Przedszkola wraz z załącznikiem stanowi **załącznik nr 165** do protokołu kontroli.

Ponieważ ewidencja księgowa nie pozwalała na ustalenie, czy, kiedy i w jakiej wysokości rozliczono różnice stwierdzone w trakcie przeprowadzonej w 2000 roku inwentaryzacji zwrócono się do Skarbnika o wyjaśnienie przedmiotowej sprawy (załącznik nr 166). Ze złożonego wyjaśnienia wynikało, że zaistniałe różnice między stanem rzeczywistym a księgową ewidencją środków trwałych ujęte w protokole różnic inwentaryzacyjnych środków trwałych na kwotę 66 997,10 zł zostały zdjęte ze stanu księgowego analityki w wysokości 59 878,16 zł w dniu 31 grudnia 2000 roku na podstawie wersji roboczej protokołu różnic, ponieważ wersja ostateczna została sporządzona dopiero w lipcu 2001 roku. Powyższa kwota 59 878,16 zł została również ujęta w księdze głównej, na co wskazuje stan salda konta 011 i 020 zgodnego z bilansem zamknięcia ewidencji analitycznej, choć nie istnieją dokumenty źródłowe, na podstawie których można ten fakt potwierdzić. Pozostała wartość w wysokości 7 118,94 zł na którą składają się komputer o wartości 6 069,74 zł i laminator o wartości 1 049,20 zł została sprostowana przez komisję jako mylnie wykazane różnice w stanie środków trwałych. W wersji ostatecznej protokołu różnic znalazła się informacja o pomyłkowo spisanej jako nieistniejącej motopompie o wartości 11 500 zł, zamiast o wartości 1 481,82 zł. Ponieważ w/w motopompa (11 500 zł) została wyksięgowana z ewidencji środków trwałych w grudniu 2000 roku, jej ponowne zaksięgowanie nastąpiło w 2001 roku pod pozycją 14a, natomiast motopompa o wartości 1 481,82 zł została wyksięgowana ze środków trwałych w 2001 roku pod poz. 7062. Skarbnik wyjaśnił, że podobna sytuacja wystąpiła w zakresie wyposażenia. Stwierdzone różnice między stanem rzeczywistym a ewidencją wyposażenia w kwocie 14 421,81 zł zostały na podstawie wersji roboczej protokołu różnic zdjęte ze stanu księgowego analityki wyposażenia w kwocie 4 474,82 zł w dniu 31 grudnia 2000 roku. W księdze głównej saldo konta wskazuje na wyksięgowanie kwoty 4 474,82 zł mimo braku potwierdzenia w dowodach źródłowych. Pozostałe wyposażenie jako istniejące w kwocie 9 946,99 zł nie uległo wyksięgowaniu. W 2001 roku wyksięgowano magnetowid o wartości 889 zł i telewizor o wartości 799 zł. Komisja proponowała również likwidację tablicy ogłoszeniowej o wartości 1 351 zł. Skarbnik wyjaśnił, że ponieważ nie otrzymał protokołu likwidacji nie wyksięgował tablicy z ewidencji wyposażenia. Ze złożonego wyjaśnienia wynikało, że stwierdzone w trakcie przeprowadzonej w 2000 roku różnice inwentaryzacyjne były rozliczane w księgach rachunkowych 2000 i 2001 roku. Tablica ogłoszeniowa nie została natomiast zdjęta z ewidencji księgowej w ogóle. Powyższe było niezgodne z art. 27 ust. 2 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem rzeczywistym a stanem wykazanim w księgach rachunkowych należy wyjaśnić i rozliczyć w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji. Brak zapisów w księdze głównej umożliwiających identyfikację dowodów księgowych na podstawie których rozliczono różnice inwentaryzacyjne, jak również sporządzenie protokołu różnic inwentaryzacyjnych zawierającego niejasne i nieprecyzyjne wnioski oznaczał natomiast, że inwentaryzacja została przeprowadzona i rozliczona w sposób sprzeczny z postanowieniami art. 27 ust. 1 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że przeprowadzenie i wyniki inwentaryzacji należy odpowiednio udokumentować i powiązać z zapisami ksiąg rachunkowych. Brak zapisów w księdze głównej umożliwiających identyfikację dowodów księgowych na podstawie których rozliczono różnice inwentaryzacyjne oznaczał również, że księgi rachunkowe Urzędu Gminy Żórawina są niesprawdzalne, co jest niezgodne z przepisami art. 24 ust. 1 i ust. 4 pkt 1 ustawy o rachunkowości, z których wynika, że księgi rachunkowe powinny być prowadzone sprawdzalnie, a uznaje się je za sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych, a w szczególności udokumentowanie zapisów pozwala na identyfikację dowodów i sposobu ich zapisania w księgach rachunkowych na wszystkich etapach przetwarzania danych.

VI. Zadania zlecone i realizowane w ramach porozumień

Ze sprawozdań Rb-50 o dotacjach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za 2003 rok przekazywanych do dysponentów budżetu państwa przekazujących dotacje oraz z ewidencji księgowej prowadzonej w ujęciu klasyfikacyjnym wynikało, że w 2003 roku Gmina otrzymała przedmiotowe dotacje w łącznej wysokości 511 411 zł. Na powyższą kwotę złożyły się środki przekazane z budżetu państwa na: zadania zlecone realizowane przez pracowników Urzędu w ramach działu 750 „Administracja publiczna”, rozdziału 75011 „Urzędy wojewódzkie” (42 529 zł), przeprowadzenie referendum unijnego (15 165 zł), stałe uzupełnianie list wyborczych (1 125 zł), wydatki obronne (500 zł), obronę cywilną (500 zł), zakup wyprawek dla uczniów (2 561 zł), ubezpieczenia zdrowotne osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (4 200 zł), zasiłki i pomoc w naturze (268 380 zł), zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze (10 451 zł), dofinansowanie do działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (66 000 zł) oraz oświetlenie ulic, placów i dróg (100 000 zł).

W zakresie prawidłowości ujmowania w ewidencji księgowej operacji finansowych związanych z rozliczeniem dotacji ustalono, że dochody Gminy z tytułu dotacji otrzymanych w związku z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami ewidencjonowano na koncie 901 „Dochody budżetu”, z zachowaniem obowiązującej klasyfikacji budżetowej. Dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleconych Gminie ewidencjonowane były do 23 listopada 2003 roku na kartotece stanowiącej ewidencję analityczną do konta 240 „Pozostałe rozrachunki” (w Urzędzie założono subkonto 240/DO). Od 24 listopada 2003 roku wymienione dochody ewidencjonowane były na kartotece stanowiącej ewidencję analityczną do rachunku depozytowego. Dokonywane przez Urząd Gminy wydatki związane z realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej ewidencjonowane były natomiast na koncie 130 „Rachunek bieżący jednostek budżetowych” w szczególności dział, rozdział, paragraf klasyfikacji budżetowej.

Ustalono, że Urząd Gminy oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizujący zadania zlecone z zakresu administracji zleconej nie sporządzały kwartalnych sprawozdań jednostkowych Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, co było niezgodne z § 21 ust. 5 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Ze sprawozdania Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za 2003 rok wynikało, że otrzymane przez Gminę w 2003 roku środki na realizację zadań zleconych w łącznej wysokości 511 411 zł zostały wykorzystane w 100 %.

Na podstawie prowadzonych w Urzędzie kartotek oraz sprawozdania Rb-27ZZ z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego za 2003 rok wynikało, że dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleconych Gminie wyniosły w 2003 roku 20 400 zł.

Kontrolą w zakresie prawidłowości rozliczania się przez Urząd z dochodów budżetu państwa uzyskanych w związku z realizacją przez Gminę zadań zleconych objęto rozliczenia Urzędu z tytułu opłat za wydanie dowodu osobistego pobieranych w miesiącach lutym, marcu, kwietniu i sierpniu 2003 roku. Jak ustalono pobierane przez Urząd opłaty za wydanie dowodów osobistych przekazywane były z rachunku depozytowego Urzędu bezpośrednio na rachunek bieżący subkonto dochodów dysponenta części budżetowej przekazującego dotację (Urząd Wojewódzki), pomimo że z § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z 10 listopada 2000 roku w sprawie szczegółowych zasad, trybu i terminów opracowywania planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami oraz przekazywania jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowych na realizację tych zadań (Dz. U. nr 100, poz. 1077 ze zm.) wynika, że jednostka organizacyjna przekazuje pobrane dochody budżetowe związane z realizacją

zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostce samorządu terytorialnego ustawami na rachunek podstawowy właściwej jednostki samorządu terytorialnego. Stwierdzono ponadto, że pobrane przez Urząd opłaty w okresie od 11 marca 2003 roku do 20 kwietnia 2003 roku zostały przebrane na rachunek Urzędu Wojewódzkiego 8 maja 2003 roku, pomimo że z przepisu § 7 ust. 2 powołanego rozporządzenia wynika, że Wójt przekazuje pobrane dochody budżetowe związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostce samorządu terytorialnego ustawami, pomniejszone o określone w odrębnych przepisach dochody przysługujące jednostce samorządu terytorialnego z tytułu wykonywania tych zadań, na rachunek bieżący subkonto dochodów dysponenta części budżetowej przekazującego dotację, według stanu na 10 i 20 dzień miesiąca, w terminach odpowiednio do 15 i 25 dnia danego miesiąca. Ponadto w myśl postanowień § 7 ust. 4 powołanego rozporządzenia wymienione wyżej dochody powinny być przekazywane wraz z należnymi odsetkami z tytułu nieterminowo regulowanych należności, stanowiących dochód państwa. Tymczasem, jak ustalono odsetek nie naliczano i nie przekazywano na rachunek bieżący dysponenta części budżetowej przekazującego dotację.

Ze sprawozdań Rb-27S i Rb-28S z wykonania planu dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego za 2003 roku oraz z ewidencji księgowej prowadzonej w ujęciu klasyfikacyjnym wynikało, że w 2003 roku Gmina otrzymała od innych podmiotów (organów administracji rządowej lub jednostek samorządu terytorialnego) w ramach porozumień środki w wysokości 5 232 zł. Powyższa kwota stanowiła dotację przekazaną przez Starostwo Powiatowe we Wrocławiu na prowadzenie spraw z zakresu swojej właściwości jako organu administracji architektoniczno-budowlanej. W wymienionym okresie Gmina nie przekazywała natomiast innym podmiotom środków na podstawie porozumień.

Skontrolowano prawidłowość sklasyfikowania i ujęcia w ewidencji księgowej dochodów i wydatków związanych z realizacją zawartego z Powiatem porozumienia. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

VII. Rozliczenia finansowe jednostki samorządu terytorialnego z jej jednostkami organizacyjnymi

W 2003 roku w Gminie funkcjonowało 9 jednostek budżetowych, 2 zakłady budżetowe, 2 samorządowe osoby prawne oraz spółka prawa handlowego ze 100 % udziałem Gminy. Wykaz jednostek organizacyjnych Gminy przedstawia **załącznik nr 3** do protokołu kontroli. W wykazie nie uwzględniono jednostki budżetowej Urząd Gminy.

W zakresie rozliczenia finansowego Gminy z jej jednostkami budżetowymi skontrolowano: procedurę opracowywania przez te jednostki planów finansowych na 2003 rok, prawidłowość dokonywania zmian w planach finansowych jednostek oraz zgodność danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych Rb-28S ze sprawozdaniem zbiorczym z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za 2003 rok.

Stwierdzono, że Wójt nie przekazał w terminie 7 dni od przekazania Radzie Gminy projektu uchwały budżetowej na 2003 rok informacji o kwotach dochodów i wydatków przyjętych w projekcie uchwały budżetowej, co było niezgodne z art. 125 ust. 1 ustawy o finansach publicznych oraz § 7 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z 29 grudnia 2000 roku w sprawie szczególnych zasad gospodarki finansowej jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych oraz szczegółowych zasad i terminów rocznych rozliczeń i wpłat do budżetu przez zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (Dz. U. nr 122, poz. 1333).

Jednostki budżetowe (z wyjątkiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej) nie opracowały planów finansowych na 2003 rok, pomimo że przepis art. 18 ust. 6 ustawy o finansach publicznych stanowi, że podstawą gospodarki finansowej jednostki budżetowej jest plan dochodów i wydatków, zaś z przepisów art. 125 ust. 2 i 126 ust. 2 i 3 ustawy wynika, że jed-

nostki budżetowe sporządzają projekty planów finansowych, dostosowują je do uchwały budżetowej, a w planie finansowym Urzędu ujmuje się wszystkie wydatki budżetowe nie ujęte w planach finansowych innych jednostek budżetowych.

Urząd Gminy nie sporządzał jednostkowych sprawozdań budżetowych, co było niezgodne z § 4 ust. 1 pkt 2 lit. b rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Skontrolowano zgodność sprawozdań jednostkowych Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych sporządzonych przez Szkoły podstawowe w Wilczkowie, Żórawinie, Rzeplinie, Polakowicach i Węgrach ze sprawozdaniem zbiorczym Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za 2003 rok (dział 801 „Oświata i wychowanie”, rozdział 80101 „Szkoły podstawowe”). Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W 2003 roku w Gminie funkcjonowały 2 zakłady budżetowe: Przedszkole w Żórawinie oraz Przedszkole w Węgrach utworzone uchwałą nr XIII/88/96 Rady Gminy z 8 lutego 1996 roku.

Zakłady budżetowe nie opracowały planów finansowych na 2003 roku, pomimo że przepis art. 19 ust. 6 ustawy o finansach publicznych stanowi, że podstawą gospodarki finansowej zakładu budżetowego jest roczny plan finansowy, obejmujący przychody i wydatki stanowiące koszty działalności oraz stan środków obrotowych i rozliczenia z budżetem.

Ze sprawozdań jednostkowych Rb-30 oraz sprawozdania zbiorczego sporządzonego przez Gminny Zarząd Oświaty wynikało, że przychody własne Przedszkola w Węgrach i Żórawinie, które w 2003 roku wyniosły odpowiednio 22 479,91 zł i 145 527,85 zł oraz przekazane z budżetu Gminy dotacje podmiotowe w wysokości odpowiednio 71 774 zł i 324 626 zł nie wystarczyły w 2003 roku na pokrycie kosztów działalności zakładów (załącznik nr 168). Tymczasem przepis art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych stanowi, że zakładami budżetowymi są takie jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, które pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych oraz dotacji otrzymanej z budżetu.

W 2003 roku w Gminie funkcjonowały 2 środki specjalne: przy Urzędzie Gminy, którego środki finansowe z tytułu pobieranych opłat za zajęcie pasa drogowego stanowiły przychód na podstawie art. 40a ust. 1 ustawy z 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2000 roku nr 71, poz. 838 ze zmianami) oraz 5 środków specjalnych przy szkołach: w Żórawinie, Wilczkowie, Rzeplinie, Polakowicach i Węgrach. Obsługę finansowo-księgową środka funkcjonującego przy Urzędzie Gminy sprawował Urząd, zaś przy jednostkach oświatowych Gminny Zarząd Oświaty. Środki finansowe środka specjalnego Urzędu Gminy gromadzone były na wyodrębnionym rachunku bankowym, zaś środki finansowe środków specjalnych funkcjonujących przy wymienionych szkołach na jednym wspólnym rachunku bankowym. Plan przychodów i wydatków środka specjalnego Urzędu Gminy stanowił załącznik nr 3 do uchwały nr VII/61/2003 Rady z 11 czerwca 2003 roku w sprawie zmiany budżetu na 2003 rok.

Sprawdzono zgodność bilansu otwarcia i salda końcowego na kartotece przychodów środka specjalnego Urzędu Gminy za 2003 rok z wyciągami bankowymi nr 26 z 31 grudnia 2002 roku i nr 29 z 31 grudnia 2003 roku oraz ze sprawozdaniem Rb-32 z wykonania planów finansowych środków specjalnych jednostek budżetowych za okres od początku roku do 31 grudnia 2003 roku. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Skontrolowano zgodność przeznaczenia środków zgromadzonych na rachunku bankowym środka specjalnego Urzędu Gminy z celami wskazanymi w art. 40a ust. 1 powołanej ustawy o drogach publicznych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W kontrolowanym okresie w formie gminnej osoby prawnej funkcjonował Zakład Opieki Zdrowotnej w Żórawinie przejęty przez Gminę na podstawie art. 47 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 roku Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację pu-

bliczną (Dz. U. nr 133, poz. 872 ze zmianami) oraz Gminne Centrum Kultury w Żórawinie utworzone uchwałą nr XX/137/96 Rady z 18 września 1996 roku w sprawie Gminnego Centrum Kultury w Żórawinie i zatwierdzenia Statutu. Wymienionym jednostkom nadano statuty, w których określono ich cele i zadania, organizację oraz zasady gospodarki finansowej. Gminne Centrum Kultury zostało wpisano do prowadzonego w Urzędzie rejestru instytucji kultury w dniu 15 grudnia 1998 roku pod pozycją nr 1/98.

Integralną część niniejszego protokołu stanowią załączniki:

1. Wykaz wydanych przez Wójta upoważnień
2. Wykaz pracowników Urzędu Gminy Żórawina
3. Wykaz jednostek organizacyjnych
4. Wyjaśnieni Wójta w sprawie realizacji zaleceń pokontrolnych, wykonywania obowiązków w zakresie kontroli
5. Pismo w sprawie powierzeni obowiązków kierownika placówki Zespołu Szkolno – Przedszkolnego nr 1
6. Oświadczenie kierownika Zespołu Szkolno – Przedszkolnego nr 1 w sprawie oświadczenia majątkowego
7. Oświadczenie Zastępcy Wójta o prowadzeniu działalności gospodarczej przez żonę
8. Oświadczenie Zastępcy Wójta w sprawie działalności gospodarczej żony
9. Wyjaśnienia Skarbnika w sprawie polityki rachunkowości
10. Wyjaśnieni Wójta w sprawie bilansów za 2001 i 2002 rok
11. Wyjaśnienia Skarbnika w sprawie bilansów za 2001 i 2002 rok
12. Wyjaśnienia Pełniącego funkcję organów Gminy w sprawie bilansu za 2003 rok
13. Wyjaśnienia Skarbnika w sprawie bilansów za 2002 rok
14. Pismo do Skarbnika w sprawie sporządzenia zestawień obrotów i sald
15. Zestawienie sald ksiąg Urzędu za lata 2001 - 2003
16. Zestawienie sald ksiąg "Organu" za lata 2001 - 2003
17. Wyjaśnieni Wójta w sprawie ustalania sald w ewidencji budżetu
18. Wyjaśnieni Skarbnika w sprawie ustalania sald w ewidencji budżetu
19. Bilans Urzędu na 31 grudnia 2001 roku
20. Wyjaśnieni Wójta w sprawie ciągłości sald oraz sposobu ewidencji
21. Wyjaśnieni Skarbnika w sprawie ciągłości sald oraz sposobu ewidencji
22. Wyjaśnieni Skarbnika w sprawie różnic pomiędzy sprawozdaniami Rb – 28S, a ewidencją księgową
23. Zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności Skarbnika
24. Zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności Sekretarza
25. Wyjaśnienia Sekretarza w sprawie wykonywania obowiązków w zakresie kontroli
26. Faktura Vat 6/2003
27. Faktura Vat 00005197581103
28. Faktura Vat 0311040050479
29. Rachunek uproszczony 4/SOG/2003
30. Faktura Vat 87/05
31. Zawiadomienia o wysokości kosztów egzekucyjnych i opłaty komorniczej szt. 7
32. Faktura Vat FVAT01710/09/03
33. Rachunek 156/2003
34. Faktura Vat 2617/2003
35. Faktura Vat 2681/2003
36. Faktura Vat 2537/2003
37. Faktura Vat 2526/2003
38. Faktura Vat 2488/2003
39. Faktura Vat 2482/2003
40. Faktura Vat 59/11/03